„CSATA FEKETE-FEHÉRBEN"

Az 1980. március 22-i adás feladata.

Világos: **Kc7, gy: f5, g6.** Sötét: **Ké8, Bh8, gy: f7.**
Világos indul és nyer. Megfejtésül beküldendő világos soron következő lépése, erre sötét válasza és világos 2. lépése — vagyis két lépéspár. A megoldás beküldendő: **április 8-ig a Magyar Televízióhoz, Budapest V., Szabadság tér 17. 1810. „Csata fekete-fehérben" jeligére.**

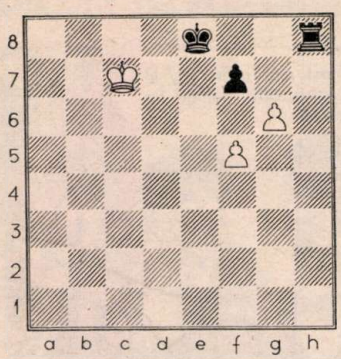

Karakas Éva nemzetközi sakkmester.

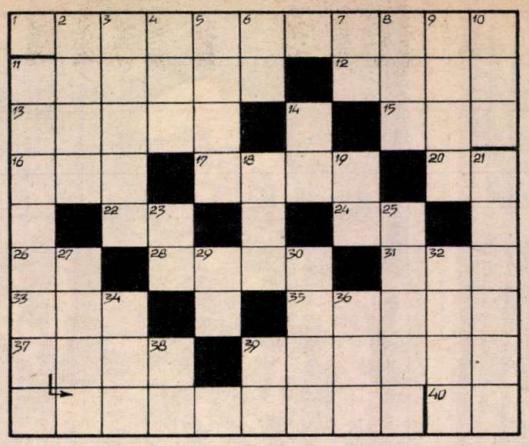

VÍZSZINTES: 1. Ez a Vas megyei falucska volt az utolsó helysége hazánknak, amelyet ÁPRILIS 4-én, 35 évvel ezelőtt a szovjet csapatok megtisztítottak a hitlerista hordáktól. 11. Az őzre is mondják, hogy ilyen állat. 12. Vágószerszám. 13. Költőnk, személynevének kezdőbetűjével. 15. Van bátorsága. 16. Országos Rendező Iroda. 17. Ki . . ., kigondolja. 20. Kohó egynemű betűi. 22. Bányatermék. 24. Vés. 26. Egymást előző betűk. 28. Gyűjtőér. 31. Norvég, olasz és román autók betűjele. 33. Férfinév. 35. Elektroncső két bevezetéssel. 37. Afrikában, Ázsiában teherhordó állat. 40. Mögé egynemű betűi.

FÜGGŐLEGES: 2. Kerek szám. **3.** Operaénekes, György. **4.** Kel betűi keverve. **5.** Téli sportot üző. **6.** Ezerötszáz, római számmal. **7.** Szolmizációs hang. **8.** Különböző római számok, a második tízszerese az elsőnek, a harmadik hússzorosa a másodiknak. **9.** Többszörös olimpiai bajnoknőnk, Ilona. **10.** Gléda. **11. A felszabadulás emlékére ez áll egy talpazaton a falucskában.** 14. Rangjelzés. 18. Eszme. 19. Betűt vet. **21. A helységben ennek a hangja ez évben is hirdeti az örömhírt, hogy hazánk felszabadult.** 23. Véd. 25. Híres országgyűlés jelzője. 27. Ötlet. 29. Kisebb a pataknál. 30. „A" konokság. 32. Mértani test. 34. Össze-vissza ver. 36. Olasz, román és svéd autók betűjele. 38. EC. 39. Nagy folyó Olaszországban.

A SZÁZSZORSZÉP SZÍNHÁZ BEMUTATÓJA:

KRISTÁLYSZÍV

LEV USZTYINOV mesejátéka, fordította: Mátyus Alíz.

Szereposztás: Doktor — Gábor Miklós; Mester — Molnár Tibor; Táncos — Maros Gábor; Matematikus — Pándy Lajos; Hódító király — Szabó Gyula; Herceg — Várhegyi Teréz; Generális — Mádi Szabó Gábor; Sem-sem király — Feleki Kamill; Sem-sem hercegkisasszony — Gelecsényi Sára; Generálisnő — Béres Ilona. Dramaturg: Vágó Péter; Rendező: Csajági János.

BEMUTATÓ: 1980. április 4. P. 12.55–13.45; ismétlés: 1980. április 12. P. 15.38–16.28.

FELADAT: 1. kérdés: Miért fél Sem-sem király, és miért tesz úgy, mintha még annál is jobban félne, mint amennyire valóban fél? **2. kérdés:** Miből készítteti el a Herceg a Hódító király birodalmát kivilágító lámpácskákat?

A SZÁZSZORSZÉP SZÍNHÁZ negyedik évadja befejeződött. Kritikusi munkátok összegezéseképpen most az Úttörők Nívódíjának odaítélésére kerül sor. Arra kérünk benneteket, hogy keretezzétek be a szavazólapon annak az egy műsornak a címét, amelyik a legjobban tetszett, és érdemesnek tartjátok az Úttörők Nívódíjára.

Amelyik darab a legtöbb szavazatot kapja, az lesz a győztes.

Szavazatotokat **1980. április 20-ig** adjátok postára a hatodik bemutatóval kapcsolatos kérdések válaszaival együtt.

CÍMÜNK: SZÁZSZORSZÉP SZÍNHÁZ — Gyermekrádió, Budapest, Bródy S. u. 5–7. — 1800.

A LEVÉLBORÍTÉKRA ÍRJÁTOK RÁ A PONTOS CÍMETEKET IS!

SZAVAZÓLAP

TÁVOLBAN EGY FEHÉR VITORLA
EGY KOMISZ KÖLÖK NAPLÓJA
CSUTAK ELTŰNIK
ÉN IS VERSENYT FUTOK A SZÉLLEL
ARANYGYŰRŰ
KRISTÁLYSZÍV

KATAJEV — Sárosi Zsuzsa
Rendezte: Gál István
M. V. FULLER — Mándy Iván
Rendezte: Gál István
MÁNDY IVÁN
Rendezte: Katkics Ilona
ALAN MARSCHAL — Kopányi György
Rendezte: Várady György
RÉVAY JÓZSEF — Tarbay Ede
Rendezte: Csajági János
L. USZTYINOV — Mátyus Alíz
Rendezte: Csajági János

A MAGYAR ÚTTÖRŐK SZÖVETSÉGÉNEK KÖZPONTI LAPJA

Főszerkesztő: SOMOS ÁGNES
Főszerkesztő-helyettes: FÜLEKI JÁNOS
Kiadja az Ifjúsági Lapkiadó Vállalat
Felelős kiadó: DR. PETRUS GYÖRGY igazgató
Szerkesztőség: Budapest, Jászai Mari tér 5. 1397
Telefon: 321-987, 321-988, 321-989
Postafiók: Bp. 62. Pf. 508. 1397
Kiadóhivatal: Budapest, Révay u. 16. 1065 Telefon: 116-660
A beküldött kéziratokat és rajzokat nem őrizzük meg és nem küldjük vissza.
Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivataloknál, a kézbesítőknél és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI Budapest, József nádor tér 1. 1900) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra.
1979. február 1-től az új előfizetési díjak:
Egész évre 126 Ft
I. félévre 70 Ft
II. félévre 56 Ft
80.0869 Athenaeum Nyomda Kozma utcai üzeme, Budapest
Rotációs mélynyomás
Felelős vezető: Soproni Béla vezérigazgató
HU ISSN 0030-9583
INDEX: 25 695
Olvasószerkesztő: SZIGETI PIROSKA
Művészeti szerkesztő: CZIFFERSZKY BÉLA, FORRAI JÁNOS
Tördelőszerkesztő: PORKOLÁB CSABA

A TŰZFORRÓ LAVINA

9.

Szöveg: CSER GÁBOR
Rajz: ENDRŐDI ISTVÁN

SZITÁS GYÖRGY RAJZA

1961. április 12-én Jurij Gagarin az Ember követeként eljutott a végtelen űrbe és megállapította, hogy bolygónk a béke kobaltkék színében ragyog . . .

80/15

XXXV. ÉVF. • 1980. ÁPR. 10. • ÁRA: 3,50 Ft

PAJTÁS

„Embernek születtem

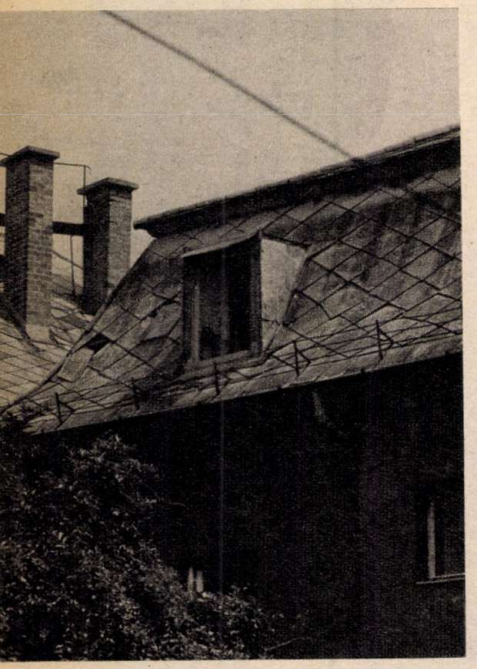

**Ha élne, felkeresnénk
április 11-én,
elhalmoznánk virággal,
köszöntő szóval.
Idén lenne 75 éves.
Születésnapja:
a költészet napja**

*„Vasútnál lakom. Erre sok
vonat jön-megy és el-elnézem,
hogy' szállnak a fényes ablakok
a lengedező szösz-sötétben.
Így iramlanak örök éjben
kivilágított nappalok
s én állok minden fülke-fényben,
és könyöklök és hallgatok . . .”*
(József Attila: Eszmélet — részlet)

Ülünk Jánossal a töltésen, és számoljuk, hány kocsiból álló szerelvények száguldanak el előttünk.

Nevezetes helyen vagyunk: ezeken a síneken csattogtak végig majd' negyven éve a fenti versrészlet vonatai.

Fontos-e, hogy a költő mikor és hol írta versét?

Ha a vers helyett csak a keletkezés körülményeit jegyezzük meg, olyan, mintha semmit sem tudnánk. Ám a mű közelebb kerül hozzánk, jobban átérezzük, megértjük, ha születésének helyszínét is ismerjük.

Amikor József Attila Eszmélet című versét írta, Zuglóban a Korong utca 6-ban lakott, a töltéssel szemben. Egykori lakása előtt találkoztam a 12 éves Láng Jánossal, akinek nagyszülei élnek itt, szemben a nevezetes ajtóval. Együtt kukkantottunk be a mai bútorok közé.

A következő, torokszorítóan szomorú levelét is ebben a lakásban fogalmazta:

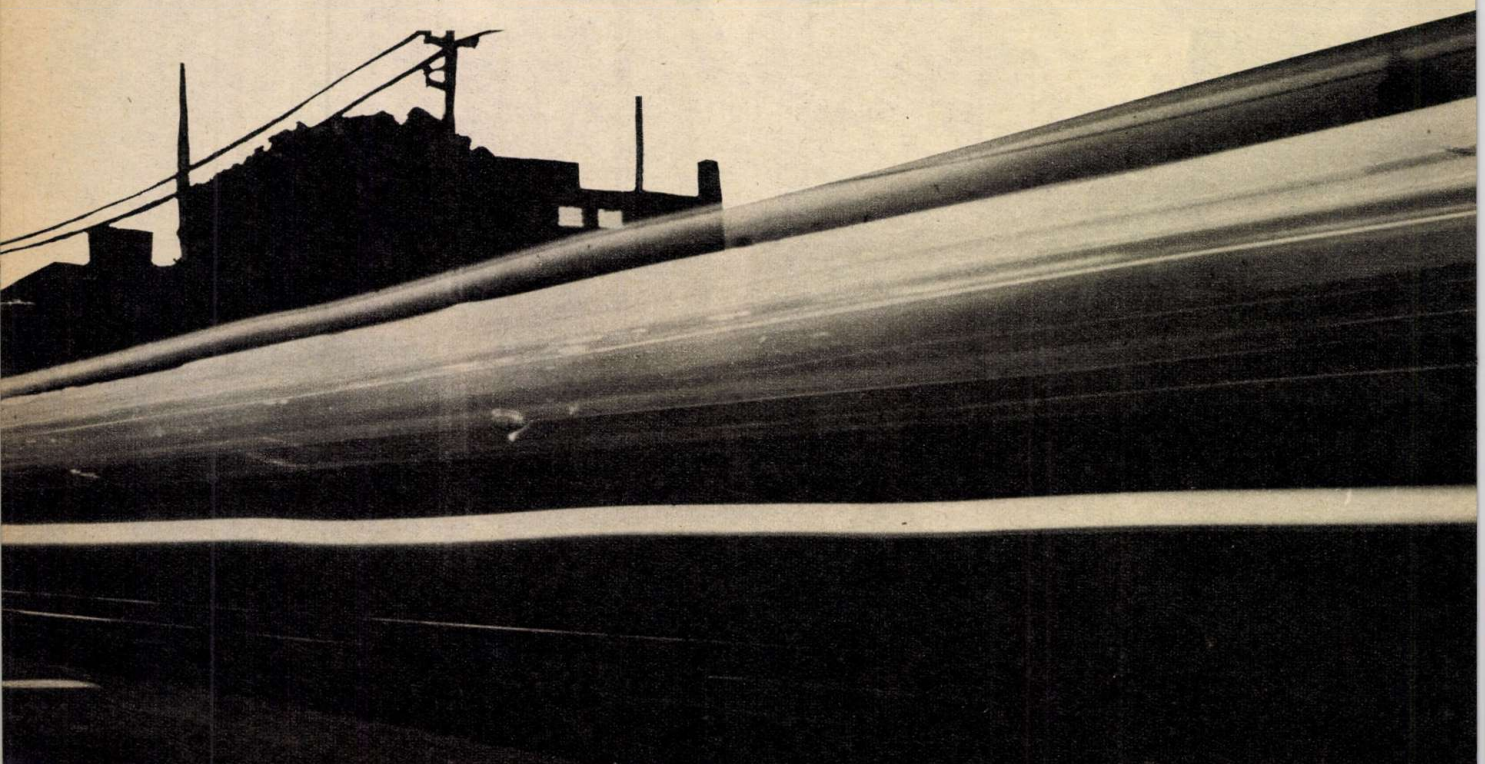

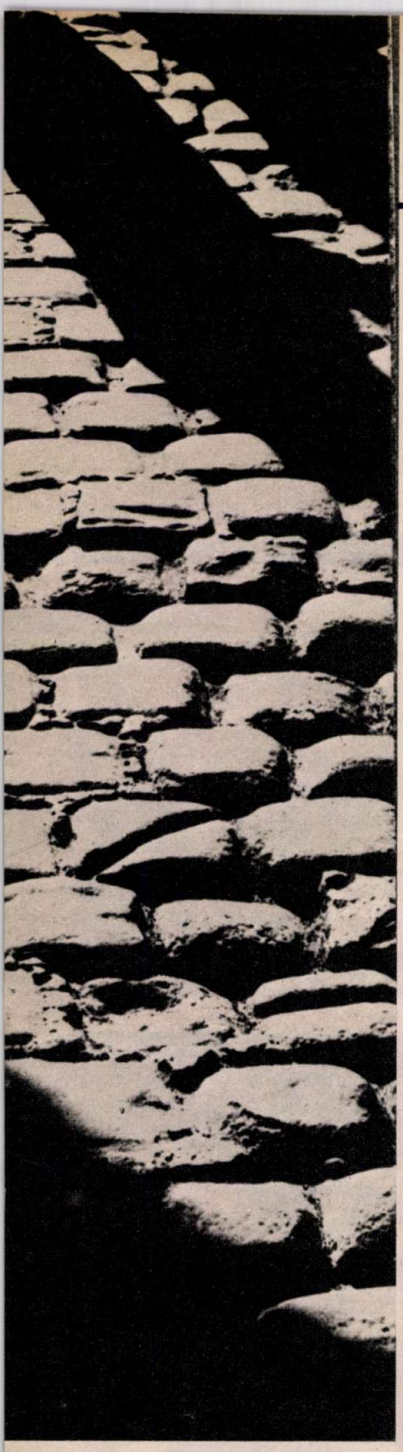

Fotó: SZABÓKY ZSOLT

Kazánt súroltam; vágtam sarjat;
elnyúltam rothadt szalmazsákon;
bíró elítélt, hülye csúfolt;
pincéből tódult ragyogásom.

Egy jómódú leányt szerettem,
osztálya elragadta tőlem
Két naponként csak egyszer ettem
és gyomorbajos lett belőlem...

(Végül)

1930 – József Attila 25 éves. Részt vesz – amennyire engedik – az irodalmi életben, bekapcsolódik a munkásmozgalomba.

Megvallattak, hogy vérzett a husunk,
Elvtársunk, ki még sétálsz, mint a fény,
gondolj reánk, kik fel-le futkosunk
és messze nézünk cellánk szögletén.
Lágyult az izmunk, fekhelyünk kemény,
eledelünket kiköpi a szánk,
gyomor- s tüdőbajt ítéltek reánk
s ha nem pusztulunk, elpusztítanak.
Még harcolunk, de testünk oly sovány.
Testvér, segítsd a lebukottakat!...

(Lebukott)

Sehol nem találja meg nyugalmát. Megbetegszik. Idegei felmondják a szolgálatot, a kórházi kezelések csak átmeneti javulást eredményeznek.

Egy gyönyörű szerelem felcsillantja a boldogabb élet reményét.

Már nem képzelt ház üres telken,
csinosodik, épül a lelkem,
mivel az árnyékkal betelten
a nők között Flórára leltem...

(Flóra)

Most azon muszáj elmerengnem,
hogy ha te nem szeretnél engem
kiolthatnám drága szenem,
lehunyhatnám fáradt szemem...

(Flórának)

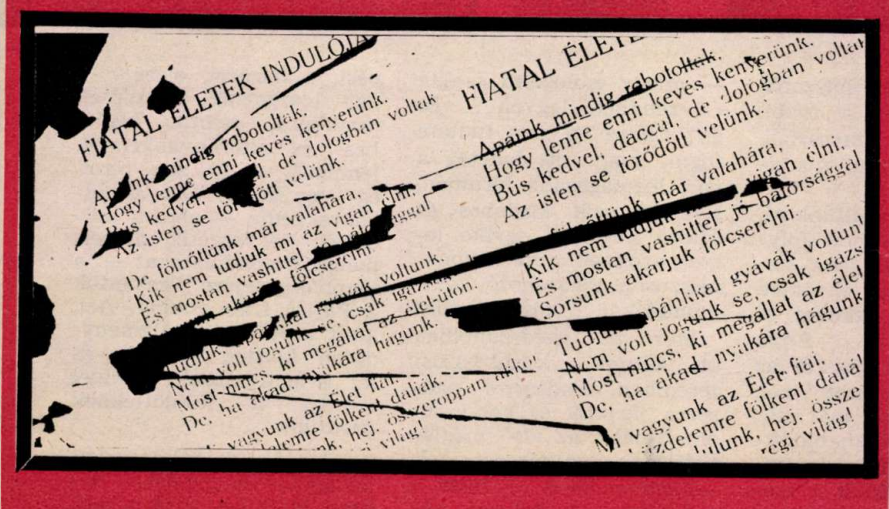

Visz a vonat, megyek utánad,
talán ma még meg is talállak,
talán kihűl e lángoló arc,
talán csendesen meg is szólalsz:

Csobog a langyos víz, fürödj meg!
Ime a kendő, törülközz meg!
Sül a hús, enyhítse étvágyad!
Ahol én fekszem, az az ágyad...

(Óda)

1937 őszén – újabb kórházi kezelés után – nővéreihez Balatonszárszóra utazik pihenni, lábadozni.

Hull a levél a fáról.
Elmegyek én e tájról,
Elmegyek én messzire,
El a világ végire...

(Hull a levél)

Nincsen helyem
így, élők közt. Zúg a fejem,
gondom s fájdalmam kicifrázva;

mint a gyerek
kezében a csörgő csereg
ha magára hagyottan rázza...

(Nagyon fáj)

A semmi ágán ül szívem,
kis teste hangtalan vacog,
köréje gyűlnek szelíden
s nézik, nézik a csillagok...

(Reménytelenül)

1937. december 3-án a balatonszárszói vasútállomáson egy tehervonat elé veti magát.

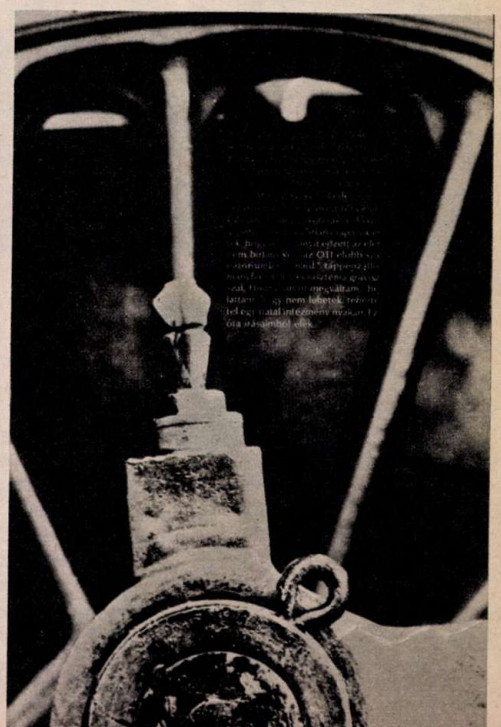

Ez a nap csak látszatra volt olyan, mint a többi. Egy szerda a tavaszból. Pontosabban: 1980. március 26-a...

...Hetekig készültünk rá. A suliban és otthon folyton faggattak: mi lesz, hogyan lesz? De én nem mondtam el a titkokat és meglepetéseket... Anyu olyan gondosan vasalta az úttörőingemet, mint még sosem, nagymama már előre sírdogált a meghatódottságtól, apu pedig becsempészett egy kisfésűt a zsebembe, hogy a sörényem — ahogy emlegetni szokta — rendben legyen... És én? Előtte fel sem tudtam fogni, hogy ott lehetek a párt legmagasabb fórumán, s annyi sok kisdobos és úttörő nevében, egyike leszek azoknak, akik a kongresszuson tanácskozó kommunistákat köszönthetik!

Már az ebédszünetben ott voltunk a kongresszusi teremben. Padsorról padsorra jártunk és gondosan elhelyeztük az első meglepetéseinket. A piros és kék selyemkendőket — rajta a felirattal: „A dolgozó népért, a hazáért, előre!" — úgy igazgattuk az ülések támlájára, mintha kisdobos- és úttörőnyakkendők lennének. Egy sor piros, egy sor kék... Az asztalkákra pedig — ahol a küldöttek jegyezgetik az elhangzott gondolatokat —, a mappák tetejére illesztettük a Pajtás friss számát. Azt, amit azóta már valamennyien kézhez kaptunk és mi is elolvastunk! Amivel szintén a küldötteknek üzentünk...

Hű, de csodálatos lett az amúgy is gyönyörű terem! Mint egy virágoskert.

én...”

„Méltóságos, dr.
Szendy Károly úrnak
Bp. Székesfőváros
Polgármesterének
Méltóságos Uram!

Mint a Főváros fia, kinek örökölt nyomorúságán a Főváros már gyermekkorában enyhített ebédakcióival és ruhaneműajándékaival, arra kérem Méltóságodat, olvassa el ezt a könyvet, s ha érdemesnek találja rá íróját, segítse nehéz helyzetében legalább azzal, hogy a Főváros vásároljon néhány példányt belőle. Leginkább azt szeretném, ha a Főváros kiváltaná zálogban levő írógépemet, melyet már nyolc hónapja nélkülözök. Villanyomat, gázomat kikapcsolták, fűtetlen szobában fagyoskodom és – mit mondhatnék egyebet – igen el vagyok keseredve. Kérem Méltóságod jóindulatát.

Budapest, 1935. november 16.

JÓZSEF ATTILA

Bp. XIV. Korong u. 6. II. 8.”

A levélben a Medvetánc című kötetről van szó. Máig sem tudjuk, kapott-e választ.

Visszabaktattunk Jánossal a töltésre.

Most már valahogy másképpen néztük az elsuhanó vonatokat.

Somhegyi Béla

SZÜLETÉSNAPOMRA

József Attila 1905. április 11-én született Budapesten, a Ferencvárosban.

Nemzett József Áron,
szappanfőző, aki már
a Nagy Óceánon
szagos füveket kaszál

Megszült Pőcze Borcsa,
kit megettek a fenék,
gyomrát, hasát sorba,
százláb súroló kefék...

(Nemzett József Áron)

Mikor születtem, a kezemben kés volt —
Azt mondják, ez költemény.
Biz tollat fogtam, mert a kés kevés volt:
Embernek születtem én...

(Azt mondják)

Hároméves, amikor apja elhagyja családját. A mama – egyedül neveli két lányát, és Attilát.

De szeretnék gazdag lenni,
Egyszer libasültet enni..

(De szeretnék)

Otthon a tűzhely hűvös és repedt.
Hideg fazékban készül az ebéd:
a csarnok nyirkos kövéről szedett
kis káposztalevél és hulladék:
Az asszony szédül, szidja gyermekét
s a szomszédné a gangon kiabál,
hogy tőlünk sose kapja vissza már
az ujjnyi kevés lámpaolajat...

(Lebukott)

Nyár volt,
de mindnyájan fáztunk,
hát begyújtottunk a mesekályhába,
ott melegedett belém,
hogy valahol, ahová e l é r ü n k,
vár ránk a lány, aki mi vagyunk,
vár rátok a legény, akik meg ti vagytok...

(Nyár volt)

A mama nem tudja eltartani a gyerekeit, Attila falun, Öcsödön, évekig nevelőszülőknél él. Amikor hazakerül, főként alkalmi munkával segíti a családot. Csomagokat hord, moziban vizet és játékot árul, a teherpályaudvaron összeszedi a lehullott széndarabokat.

A teherpályaudvaron
úgy lapultam a fa tövéhez,
mint egy darab csönd; szürke gyom
ért számhoz nyers, különös-édes.
Holtan lestem az őrt, mit érez,
S a hallgatag vagónokon
árnyát, mely ráugrott a fényes,
harmatos szénre konokon...

(Eszmélet)

14 éves, amikor meghal az édesanyja.

Harminchatfokos lázban égek mindig
s te nem ápolsz, anyám.
Mint lenge, könnyű lány, ha odaintik,
kinyújtóztál a halál oldalán...

A vonattetőn hasaltam keresztben,
hoztam krumplit; a zsákban köles volt már;
neked, én konok, csirkét is szereztem
s te már seholse voltál...

(Kései sirató)

Dolgozik, tanul, ír; 17 éves, amikor kiadja első verseskötetét, a „Szépség koldusá"-t.

De felnőttünk már valahára,
kik nem tudjuk, mi az, vígan élni,
és mostan vashittel, jó bátorsággal
sorsunk akarjuk fölcserélni...

(Fiatal életek indulója)

Átéltem már tizennyolc évet
s láttam, mit ér az emberélet...

(Igaz, őszinte búcsú)

A kis kölyök, ki voltam, ma is él
s a felnőttet a bánat fojtogatja;
de nem könnyezik, egy dalt zöngicsél
s ügyel, hogy el ne szálljon a kalapja...

(Kirakják a fát)

A szegedi egyetemen magyar–francia szakos tanárnak tanul, de „Tiszta szívvel" című verséért eltanácsolják.

Nincsen apám, se anyám,
se istenem, se hazám,
se bölcsőm, se szemfedőm,
se csókom, se szeretőm...

(Tiszta szívvel)

Lehettem volna oktató,
nem ily töltőtoll-koptató
szegény
legény.

De nem lettem, mert Szegeden
eltanácsolt az egyetem
fura
ura...

(Születésnapomra)

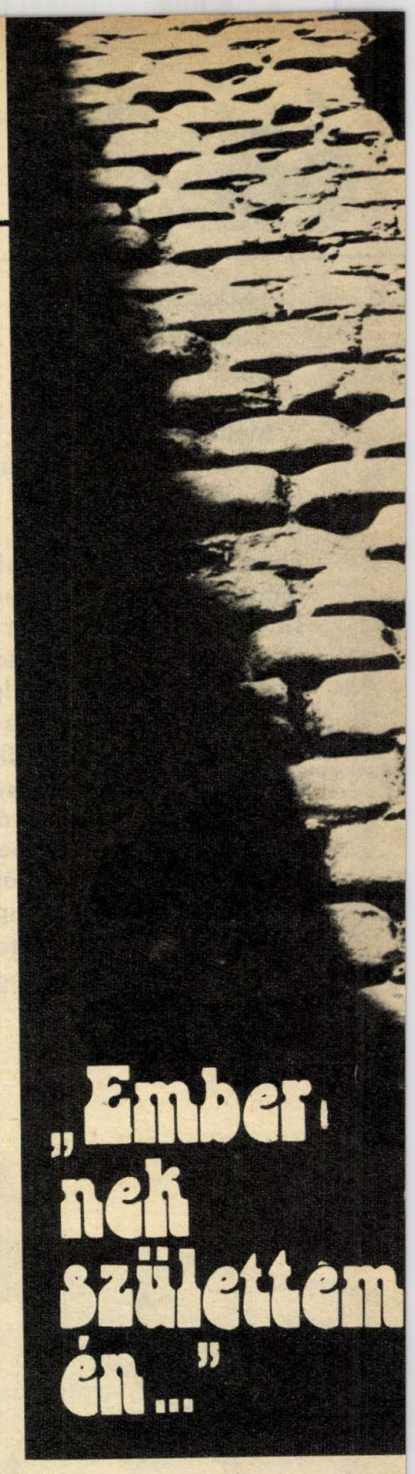

„Embernek születtem én..."

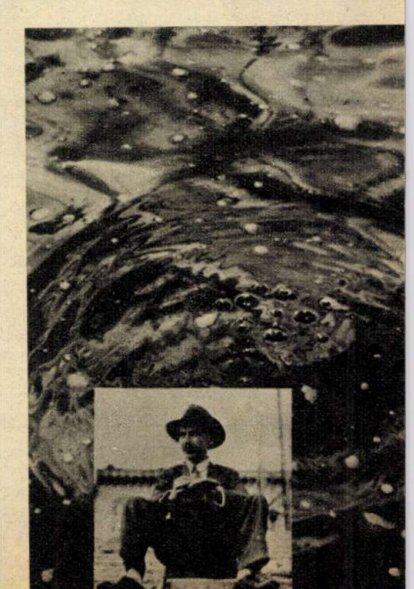

EGY CSODÁLATOS DÉLUTÁN

Mint valami piros-kék csokor. Mintha ettől „úttörősre" változott volna a pártkongresszus!

Aztán elérkezett a nagy pillanat. Az erkélyen megszólaltak a fanfárosok. Hívó jelükre léptünk be a terembe.

A mikrofonok erdeje előtt álló köszöntők még jóformán ki sem mondták az első két-három mondatot, a taps, a nevetés máris felcsattant... Velünk örült az egész kongresszus! És amikor azt javasoltuk, hogy a kendőkkel szavazzák meg ezt a csodálatos délutánt a kongresszuson is a három nemzedék napjának — valamennyi kendő a magasba emelkedett... Ott repkedtek a piros-kék virágok az ország vezetőinek, kommunistái küldötteinek feje felett!

Láttuk, hogy a felnőttek könnyeznek... Hol a meghatódottságtól, hol pedig a kacagástól csordult ki a könnyük, s milyen jó, hogy kéznél voltak azok a kis kendők! A kisdobosok és úttörők felszólalását — érezni és látni lehetett — az egész kongresszus elfogadta és megértette.

Rajzokat is vittünk ajándékba. Rajta vannak ezek a kongresszusi Pajtás borítóján — te is megnézhetted már azóta, hogy milyenek voltak a színes üzenetek...

A szünet sem volt akármilyen! Azt is velünk töltötték a küldöttek. Énekeltünk, táncoltunk, zenéltünk... Körülálltak bennünket, el sem mozdultak volna! S amikor a kis műsoroknak vége lett, tapsoltak és megöleltek bennünket... Annyi szeretet volt a hangjukban és olyan mosoly az arcukon, amit nem lehet elfelejteni!

Így hát nem csak nekünk volt csodálatos ez a délután!

ZSIBONGÓ

PLAKETTALAPÍTÓ ISKOLA

Angyalföld egyik új iskolája, a Rajk László utcai kék iskola Kelli László emlékplakettet alapított. A munkásmozgalom ifjú mártírjáról elnevezett plakettet azok a hetedikesek és nyolcadikosok kapják, akik az egyéni és közösségi munkában a legkiválóbb teljesítményt nyújtják. Az első számú plakettet kegyeletből a mártír testvére: Kelli István kapta.

MEGÉRDEMELT ÖRÖM

Honnan ez a sok ajándék? Nem az égből pottyant! A hatvani 1. sz. Általános Iskola 3. b. osztályos Pinoccio őrsének tagjai megdolgoztak érte. Arcukról is leolvasható annak a KRESZ-vetélkedőnek az eredménye, amelyet patronálójuk, a városi rendőrkapitányság ifjúságvédelmi önkéntes rendőri csoportja rendezett számukra. A gyerekek boldogan mutatják nyereményüket osztályfőnöküknek.

IZOMLECKÉZTETÉS

A lányok szívesebben használják a kéziszereket, különösen az ugrálókötéllel bánnak boszorkányosan. Forgatják előrehátra, szökdelnek, futnak a suhogó kötél fölött, és még bonyolultabb „cifrázásra" is képesek. Kedvencük közé tartozik a képen látható hármas gyakorlat. Jó ritmusérzék, összehangolt mozgás és ügyesség kell hozzá. Az iramot mindig a „pörgetők" diktálják, az ugrónak csak egy dolga van – és ez a legnehezebb –, hogy szaporán és lehetőleg jó magasra kapkodja a lábát. A gyakorlatot vagy meghatározott ugrásszámig (20–30 szökdelés), vagy időre (15–30 másodperc) végezzétek, utána cseréljetek.

A kézi- és kosárlabda játék egyik fontos technikai eleme a labdavezetés. Gyakorlásához nem kellenek különleges feltételek, elég ha van labdátok, alkalmas helyet bárhol találtok. A labdavezetés lényege a csuklóból történő finom „érzékelés" és a karok laza mozgása. Nem szabad a labdát merev kézzel ütni, felpattanás után kicsit utána engedve „nyomjátok" a talaj felé. Először helyben próbálgassátok a helyes mozgást, utána lassú járás közben vezetgessétek. Ha már megszelídült kezetekben a labda, akkor gyors mozgás és irányváltoztatás közben is tegyétek próbára tudásotokat. Ha ez sem jelent gondot, jöhet az igazi játék!

CITERA ÉS BŐRDUDA

A debreceni Lőwy Sándor Úttörőház népzenei iskolájában az idén csaknem ötven úttörő zárja a második tanévet. A gyerekek egyre biztosabban használják a régi hangszereket: a citerát, a furulyát, a tekerőlantot, a bőrdudát, egyre otthonosabban mozognak a népzene varázslatos világában.

BAKUGRÁS

A HÉT VICCE

Történelem órán.

— Mondd, fiacskám, ki győzte le Spartacust?

— Nem tudom, még nem olvastam a mai Népsportot.

MOZDONYOK A LAKÁSBAN

Budapesten, Lenin körúti lakásának szobájában készíti mozdonyait Békei László, a Láng Gépgyár dolgozója. Csaknem ötven éve hódol szenvedélyének. Ezalatt tizenhét darab 1:20-hoz, illetve 1:40-hez kicsinyítésű – többségében működő – modellt épített, köztük az 1870-es első hazai mozdony modelljét is.

FELSZÁLLÁS ELŐTT

A Magyar Honvédelmi Szövetség budaőrsi repülőterén az idei versenyekre készítik fel a műrepülő és ejtőernyős sportban használandó gépeket. Átvizsgálják a futóműveket, a motorokat, átfestik a kopott részeket.

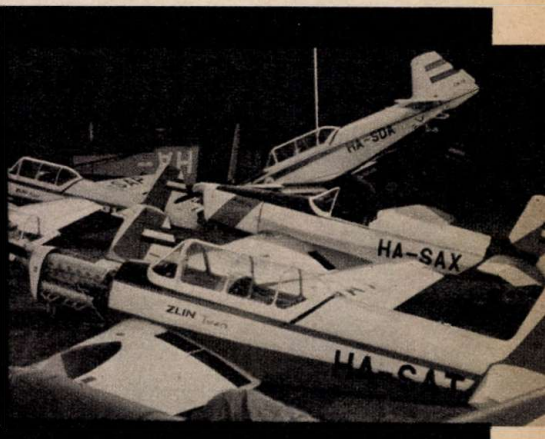

VÁLLDOBÁS

Az Ajkai Alumínium Sportkör cselgáncs szakosztályában, különösen az ifjúsági, az úttörő és a kisdobos cselgáncsozók érnek el jó eredményeket.

AZ ÉLET NEM JÁTÉK!

A férfiak a hóra kiterített disznó körül szorgoskodtak, az asszonyok segítettek nekik. Mindenki az udvaron foglalatoskodott, csak Zoli és édesanyja maradt a konyhában. Háttal álltak egymásnak, amikor a fiú remegő hangon így szólt: „Anyu, véletlenül megszúrtam magam..."

A sötétbarna pulóveren átütött a vér...

Kétségbeesve szaladt segítségért. A fiút az esztergomi kórházba szállították, de az orvosok már nem tudták megmenteni az életét. A kés pengéje a szívébe hatolt.

*

A hetedikes Zolit a téli szünetben látták utoljára osztálytársai. Éppen edzésre ment. Szerette erejét, bátorságát megmutatni, minden bizonnyal ezért cselgáncsozott.

Edzője így beszélt róla: „Játékos, vidám srácnak ismertem meg. Vicceket mesélt, szórakoztatta a többieket, de már a szőnyegen nem ismerte a tréfát, keményen dolgozott. Tavaly év elején jött le először hozzánk, de néhány hónap múlva már versenyen indítottuk. Nem kis meglepetésünkre korcsoportjában, a magyar bajnokságon ötödik, a vidéki bajnokságon harmadik helyen végzett. Tehetséges, akaratos gyerek volt. Támadó, küzdő szellemű versenyző. Mindig nyerni akart."

*

Hogyan őrzik emlékezetükben iskolatársai a szőke, korához és az átlaghoz képest jóval erőteljesebb fizikumú, mindig eleven fiút? Tudom, nehéz arról beszélni, aki több mint hat esztendeig élt közöttük, s most egyik napról a másikra nincs...

Dávid Csaba: „Együtt voltunk énekkarosok, nagyon szerette a zenét. A próbákról mindig utolsónak jött el. Itt az osztályban sokszor énekelt a szünetekben is."

Molnár Zoltán: „Nem tartozott a mintatanulók közé. Voltak kedvenc tantárgyai, amelyekkel többet foglalkozott a kelleténél, a többi rovására. Az élővilágot nagyon tudta, mert otthon tehenet és egyéb háziállatokat tartottak. A fizikát és a kémiát is szerette, sokat kísérletezett. Kíváncsi természetű volt."

Szederkényi Csaba: „Talán ezért olvasott annyit. Láttam otthon, evés közben is a könyvet búj ta. Jókora iskolatáskájának egyik felében állandóan a kölcsönzött könyveket cipelte. Az izgalmas, lélegzetelállító részeket külön kiírta egy füzetbe."

*

Azon a kedd reggelen, amikor a baleset történt, talán ezekből a könyvekből játszott el valamit. Ki tudja? Az viszont biztos, hogy osztálytársai szerint sokszor kereste, s hívta ki maga ellen a veszélyt. Értelmetlenül.

Dávid Csaba: „Három házzal lejjebb lakott tőlünk, így nemegyszer láttam, hogy néhány lépésről a villanyoszlopba vágta a fokosát."

Rostási László: „A fa törzsére felerősített egy kis darab papírt, abba dobálta a bicskáját. Közülünk ő tudott legjobban célozni. Lehet, hogy amikor az történt vele, akkor is gyakorolt?"

Ladányi Ferenc: „Figyelmeztettem, hogy ne csinálja ezt, mert még megjárhatja, úgy, mint én. A kertajtónkat neveztem ki „totemoszlopnak", amibe egy-két méterről már többször beleállítottam a kést, amikor az egyik alkalommal a hegye a vaslemezre vágódott. A rozsdás kés visszapattant, a bokámhoz, és erősen felsértette a bőrömet. Tetanusz-injekciót kaptam. Azóta a kést csak kenyérvágásra használom."

Molnár Zoltán: „Szüleim, amikor észrevették, hogy otthon a fába hajigálom a kést, rögtön elvették tőlem. Zoli is szeretett játékból bottal vívni, karatézni, de késsel játszott a legtöbbet. Borzasztó, hogy nem tanult mások, például Feri balesetéből."

S elkövetkezett a tragikus pillanat, az ismétlődő hetvenkedés, erőfitogtatás következményeként. Pedig sokan látták, figyelték, s talán sokaknak még tetszett is az életveszélyes „mutatvány".

*

Zoli tragikus esete az egész várost felkavarta. Friss még a sírhant, a fejfán tompán csillan a felirat: „... Zoltán, élt 14 évet".

Az élettel nem szabad játszani!

MÁTÉTELKI ANDRÁS

A sarkcsillagon innen

Mitől ragyognak és milyen messze vannak tőlünk a csillagok? Miért nevezik az egyiket Sarkcsillagnak, a másikat Nagymedvének?

Ilyen, és hasonló kérdésekkel sokszor ostromolják a gyerekek az idősebbeket. De hogyan juthat eszébe a tizenéveseknek, hogy még csillagászati távcsövet is építsenek?

— Amikor hetedikes voltam, Ica néni, a földrajz tanárunk elvitt bennünket az Uránia Csillagvizsgálóba — mondja Topa Béla. — Azóta olvasok szakkönyveket, böngészek folyóiratokat, és jól ismerem a Népligetben épült Csillagszínház, a Planetárium előadásait...

Béla már harmadik gimnazista és Budapesten, a Váci úti Kassák Lajos Általános Iskolában ifivezető. Ica néninek, Dojcsák Gyulánénak legfőbb segítője a csillagászszakkör foglalkozásain.

— A mi próbánk három részből áll — mondja Erika. — Mindenki tart egy-egy kiselőadást valamelyik szakköri témához kapcsolódva. Majd készítünk egy-egy csillagászati albumot. A harmadik próbatétel a távcsőépítés, aminek ma közösen látunk neki. A talapzatot a Fővárosi Távfűtő Művek Dimitrov brigádja készítette, s már megszereztük a szükséges alkatrészeket is...

Amíg a műanyag csöveket vágják, belelapozok összegyűjtött olvasmányaikba: „A világ körülöttünk", „Csillagászat", „Vörös óriások és fehér törpék".

Topa Béla levelet mutat:

— A távcsőépítéshez segítséget kértünk dr. Kulin Györgytől, az Uránia Csillagvizsgáló Intézet nyugdíjas igazgatójától. Íme, a válasz: „Munkátokhoz soron kívül küldöm az optikai elemeket és jókívánságaimat. Szeretettel gratulálok..."

Az égbolt titkait kutatják, de a cselekvés, a tudás örömét máris felfedezték.

O. J.

FURA járgányok

ÁRAM-SZEDŐ-VEL

Felsővezetékes, sínnélküli elektromos kocsi. Se nem autó, se nem vonat. A régi idők álmai közül ez az elképzelés sem volt hosszú életű – mindössze egy-két darab készült belőle

A vasút az 1800-as évek első felében meghódította a világot. Természetes, hogy idegenkedéssel fogadták a gőzparipák megjelenését a jámbor lakosok és utazók, hogy féltették a drága egészséget a 20–30 kilométeres sebességgel „esztelenül száguldozó" vonatok szokatlan és drámai megterhelésétől. És legalább ennyire természetes, hogy újabb és újabb konstrukciókkal kísérleteztek a vállalkozó kedvű, géphez értő, vagy érteni akaró feltalálók is.

Évszázados magyar újságokban lapozgatva, gyakran bukkanunk olyan hírekre, amelyek a vasút korszerűsítésével kapcsolatosak. 1872-ben alapítottak egy műszaki társaságot azzal a céllal, hogy olyan „vaspályát" tervezzen, amelynek szerelvényei képesek felmenni a Vezúvra, és ne kerüljék ki a csúcs közelében található kisebb kráterekt se... Szerencsére a dologból nem lett semmi. Volt olyan elképzelés is, hogy sokkal olcsóbb a vasút, ha a sínt magával viszi, maga előtt lefekteti az úttalan utakon, majd fölgöngyölíti, ha túljutott az adott ponton.

Hogy is írja a Vasárnapi Újság?... „Úgy látszik, korunk irtóhadat üzent minden közlekedési akadálynak. gőzvasutat építettek, amelyhez nem kell előre sínt csináltatni, mély homokban és szántóföldeken is önnön erejéből mozog. Ezzel egycsapásra megoldotta az uti és utczai gőzkocsi készíttés gondját. Az erős és vastag kautsuk gyűrűvel körülvett kerekek egymásra hajtogatott aczélsineken gördülnek. Az így hatalmasan fölfegyverzett gép maga építi és szedi fel vas-utját..."

Se szeri, se száma a meghökkentő újdonságoknak. De akad olyan is, ami párját ritkítja, már ami a dolog „blőd-voltát" illeti. És ez a „gőzember", amelyet állítólag az Amerikai Egyesült Államok egyik vasúttársasága próbált ki 1876-ban.

Mivel képen is bemutathatjuk ezt a nagy teherbírású és mégis elegánsan öltözött gépúriembert, ezúttal nem érdemes túl sokat bíbelődni a részletekkel. Annál is inkább, mert a százéves tudósítás is adós maradt a részletekkel. De hát a dolog olyan kézenfekvő, annyira magáért beszél, hogy kár is lenne cifrázni:

„Egy amerikai olly gőzmozdonyt talált fel, amelynek ember alakja van, lábait úgy emeli, akárcsak mi, és ló helyett alkalmazható. A gép Új-Yorkban most közszemlére van téve. A szerkezet regulátora a főben van. Gyomrában kőszén, és mindennap pár akó vizet használ föl. Találójának állítása szerént a gőzember két és fél mérföldet fut egy óra alatt, és az utána függesztett kocsiban négy-öt egyént vihet magával. Ára 720 forint. Sajnos, nem valami olcsó működésű, naponként fölemészt 65 korona árú kőszenet."

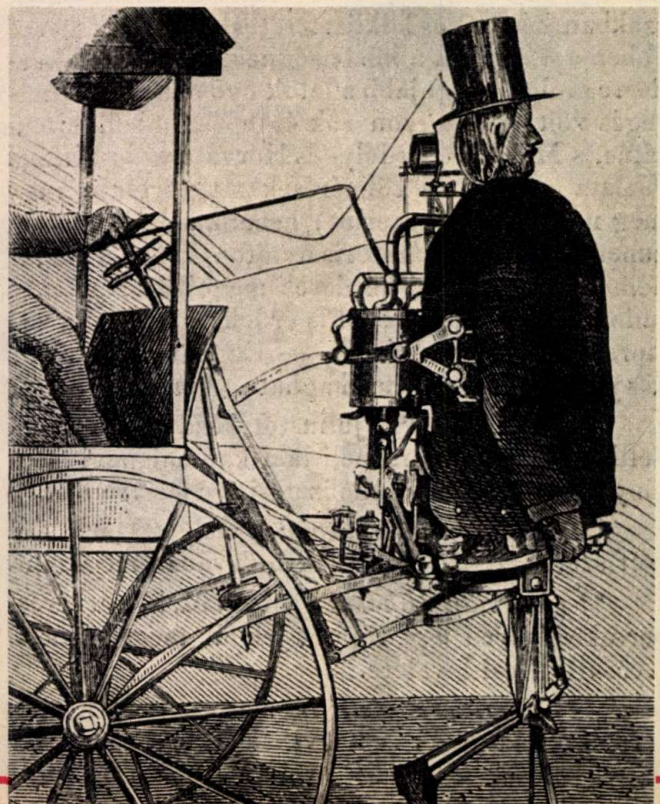

Hiába, semmi sem lehet tökéletes. De azt meg kell adni, igazán impozáns és felemelő látványt nyújt az olyan gőzmozdony, amelyiken cilinder is van, és két vaslábon gyalogol...

dr. Búza Péter

KI AZ ÜGYESEBB?

Nem könnyű eldönteni. De egy kis próba segítségével —, különösen, ha a próba ráadásul játék, akkor már igen. Nos, egy csokorra való ügyességi játékot gyűjtöttünk össze számotokra. Akár őrsi olimpiát is rendezhettek belőle.

1

A játékosok kört alakítanak és középre leszúrnak egy botot. A játékvezető hátraarcot vezényel és mindenki beköti a szemét. Utána a játékosok kétszer megfordulnak és a bot felé indulnak, hogy megfogják. Akinek ez legelőször sikerül, az lesz a győztes.

2

Számozzátok meg a játékosokat és alakítsatok kört. A játékvezető középre áll, kezében egy két méter hosszú botot tart. Utána elengedi és az miközben valamelyik irányba dőlni kezd, kiált egy számot. A szám nem lehet több, mint ahány játékos van. A kiáltott szám tulajdonosának el kell kapnia a botot. Ha az eldőlt, akkor kiesik a játékból. Aki legtovább marad versenyben, az lesz a győztes.

3

A játékosok sorshúzással döntsék el, hogy ki kinek lesz a párja. Leguggolnak, és térdük közé zsebkendőt szorítanak. Így ugrálva, a kéz használata nélkül kell kibillenteni egyensúlyából a társát. A vesztes az, aki hamarabb kiejti térdei közül a kendőt. A győztesek párt alkotnak, és addig folytatódik a játék, míg végül csak két gyerek marad. Ők vívhatnak meg a raj legügyesebb kenguruja címért.

4

Rajzoljatok egy nagy kört. Ez lesz a mocsárvilág, ahol egy játékos, az óriás krokodil él. Itt szabadon járkálhat. A körön kívül helyezkednek el a többiek, akik bemerészkednek a mocsárvilágba. Ha a krokodil elcsíp valakit, akkor ő is krokodillá változik. Így azután már ketten vadászhatnak. A körön kívül is portyázhatnak, de akkor csak egy lábon szabad ugrálniuk. A játék győztese az, akit nem fognak el a krokodilok.

5

A játékosok körben ülnek a földön. Egyik társuk állva marad és egy kis batyuval fáradtan ballag be a körbe. Mintha messzi útról érkezne. A játékosok megkérdezik tőle, hogy honnét jött. Azt válaszolja, hogy a nagymamától. De mindjárt hozzá is teszi, hogy: „Kis batyumnak helyet kérek!" Ekkor mindenki gyorsan feláll, és máshová ül le. A batyus gyerek igyekszik valakinek a helyére leülni. Ha sikerül, akkor az lesz a batyus, akinek nem jutott hely.

6

Egy vonal mögé felsorakoznak a játékosok. Mögöttük öt méterre helyezkedik el a dobó, akinek a kezében labda van. A gyerekek futásra készen állnak, úgy, hogy hátranéznek a dobóra, aki felemeli a labdát és a fejek fölött előredobja. A vonal mögött állók utánafutnak, és igyekeznek megszerezni. Aki a leghamarabb megkaparintotta, az lesz az új dobó. Győztes az, aki legtöbbször volt dobó.

7

Alakítsatok kört és üljetek le! Egy társatok a kezében levő labdát hirtelen odadobja valakinek. Cselezni is szabad. Akihez a labda száll, annak el kell kapnia, mert ha ez nem sikerül, ő lesz a dobó. Az elkapáskor csak eldűlni szabad, felállni nem. A dobás csak középerős lehet. Győztes az, aki a legkevesebbszer volt dobó.

8

A játékosok oszlopban állnak. Tőlük öt lépésre elhelyezünk egy botot, amely térdmagasságban vízszintesen van feltámasztva. Mögéje kosarat teszünk. A versenyzőnek úgy kell beledobni a kosárba a labdát, hogy a bot ne essen le. Győztes az, akinek többször sikerül beletalálnia.

9

A játékosokat két csoportra osztjuk. Az egyik társaság kap egy labdát, a másik minden tagja egy-egy ugrókötelet. A labdás csoport tagjainak a feladata az, hogy adogatás közben eltalálják a másik csoport tagjait, akik az ugrókötelet hajtva, ugrálva menekülnek az üldözők elől. A játék addig tart, amíg mindenkit el nem találnak a labdával. Ezután a csapatok szerepet cserélnek. Győztes az, aki rövidebb idő alatt dobta ki a másik csapatot.

10

Helyezzétek a labdát a lábfejetekre! Egy lábon szökdelve kell a fordulóig egyensúlyozni, majd onnan pontos gurítással kell a következő társnak visszaadni a labdát.

11

A csapat tagjai három méter sugarú körben törökülésben körülülnek egy fás- vagy szeneskosarat. Így, ülve kell labdával háromszor beletalálni a kosárba. Csak akkor lehet abbahagyni, ha minden versenyző háromszor sikeresen dob. Az a csapat győz, amelyik kevesebb dobásból teljesíti a feladatát. Harminc sikertelen dobás után abba kell hagyni a játékot, a másik csapat következik.

ÉRTI A

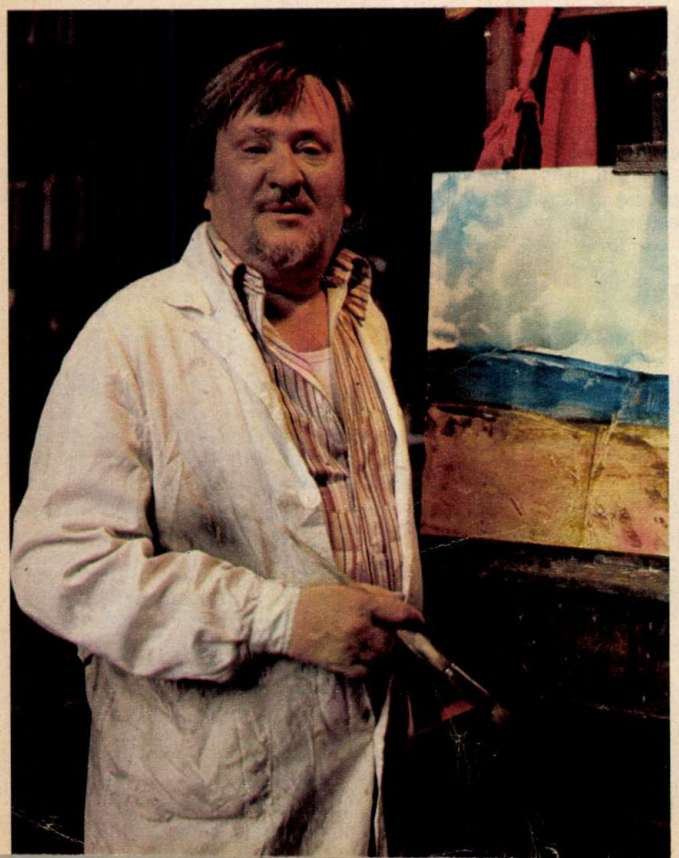

Szegvári Károly
a festőállvány előtt
gyerekkori élményeiről,
a Tiszatájról beszél

Emlék a múltból;
egy a fogyatkozó tanyák
közül.
Ma még sok van belőlük,
de gyerekeink talán
már csak képeken láthatják

TERMÉSZET SZAVÁT

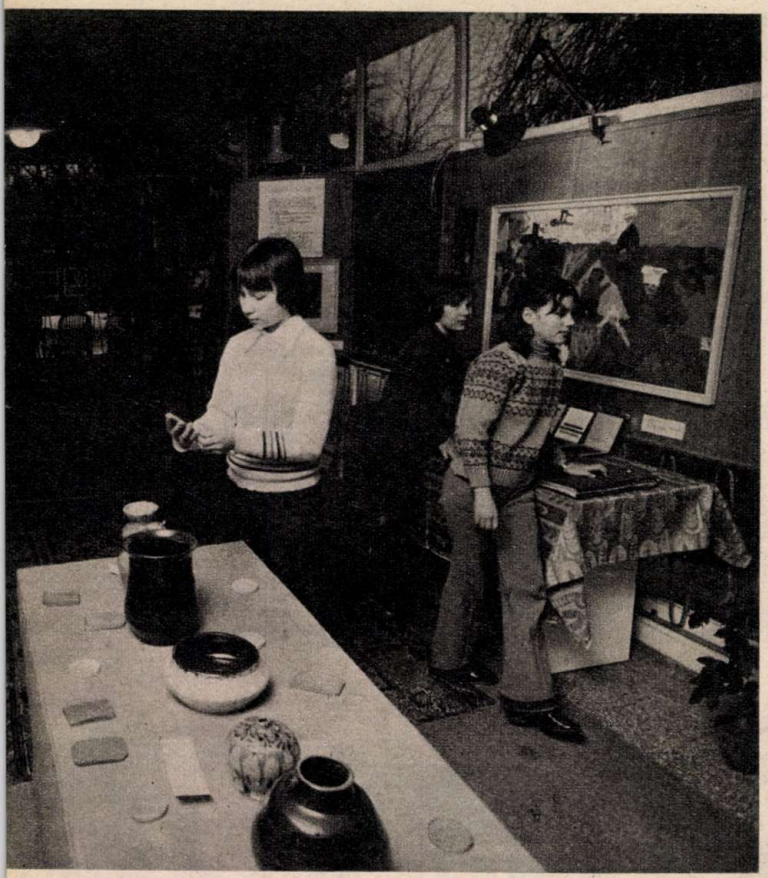

Ez itt mind gyermekalkotás. Részlet a fóti gyermekváros kiállításából

A Tisza mellől indult, hazai tájak festője. Nagyra becsülik Párizsban, Rómában is, április negyedikén Moszkvában nyílt kiállítása. A fóti gyermekváros sokkal kisebb e híres fővárosoknál. Mégis fontosnak tartotta, hogy az itt élő gyerekek is lássák festményeit.

Szegvári Károly festőművész műtermébe nem lehet elfogódottság nélkül belépni. Lenyűgözőek a méretek. A sötétre pácolt faburkolat és a mennyezetet tartó vastag, erős fagerendák furcsa, ódon hangulattal veszik körül a művészt és műveit.

Mégis, elég két perc, hogy minden szokatlantól megfeledkezve a vásznakon élő friss színekben gyönyörködjünk. Kék ég, fehér falu zsúptetős tanyavilág, vihartól sebzett fák segélykérő ágai, munkálkodó, dolgos emberek a tanyák körül. Egyszerre ismerős és mégis távoli világ. Alkotójukkal először Fóton, a gyermekvárosban találkoztam, gyerekek és művészetkedvelő felnőttek között, festményeinek tárlatán. Húsz alkotásának az árát a gyermekvárosnak ajándékozta, hogy a gyerekek művészeti szakköreit segítse.

— Miért éppen rájuk gondolt? — kérdeztem. Válaszként karonfogott és a vásznak elé vezetett:

— Tószegen, a Tisza közelében éltem. Ott voltak ilyenek a tanyák és a fák. Nagyapám erdész volt, és erdőben laktam én is. Előbb Tószegen, aztán Csobánkán. Mindig a csonka ágú pusztuló fák előtt álltam meg. Az erős kontúrok, a rajzos gallyak mintha intettek volna valamire... Felnőtt voltam már, amikor egyszer Szeged közelében festettem egy tanyát. Otthon éreztem magam. Tisza-parti táj. — Másnap is elindultam ecsettel, festőállvánnyal felszerelve a tanya felé, de az a tanya már nem volt sehol. Dömperek jártak ott, porfelhő szállt a nyomukban, összeroskadtak a régi falak. Sok szenvedést, verejtékes munkát temettek el a gépek, tudom, de ahogy a történelem őrzi a múltat, valahogy ennek a tanyavilágnak is emléket kell állítani.

A kerámikusokat, festőket és a népi kézimunkák alkotóit segíti a festőművész adománya. Ez a nagyméretű kerámia Madácsi Róbert nyolcadikos keze munkája

A sok békés tájkép közt hirtelen egy különös festményre figyeltem fel. Összeroskadó, vérző sebesültet támogat egy vöröskeresztes katona. A művész így beszélt erről a képről:

— Moszkvában, a Haditörténeti Múzeumban van a párja, ennél monumentálisabb — nagyobb — festmény. A vöröskeresztes: szovjet harcos, a sebesült: magyar katona. Egyetlen pillanat a történelemből. Ezt az emléket őrzöm a háborúról...

Szegvári Károly Moszkva, Róma, és Párizs után elment Fótra is. Olyan művész, aki érzi és érti a védelemért esedező fák, a természet szavát, tiszteli a sebesültet mentő katona hősiességét, ismeri a gyerekek szépre, jóra való vágyakozását. Képei és bőkezű ajándéka is erről vallanak.

Orbán József
Fotó: Gaál Zoltán

A LÁNY

(Talán hetedikes. De lehet, hogy ...?)

... Hogy suhannak a habok! És hogy fúj a szél! És hogy lebegteti ez a ronda szél annak az undok, ütődött Marinak a sálját! Micsoda klassz cucc! Hogy lehet ilyen klassz cucca valakinek, aki még azt sem tudja, hogy melyik együttesben billentyűs a Batyus Berci? Ó, isteni Batyus, ha itt lehetnél, téged hallgatnálak, és nem ezeket a töpörtyűutánzatokat. Hé, srácok, most már csavarjatok át diszkóra, aztán gyerünk, táncoljunk!

A FIÚ

(Mindegy, menjünk, hajóval, gyalog, csak ...)

Óriási ötlet volt Mekekétől ez a hajókirándulás. Nekem ugyan mindegy, hogy hová, vagy mivel megyünk, csak menjünk! De ez azért egészen más ... Nézzétek, jobb felől alig látszik a part, és mintha valami keskeny csík mozogna a víz peremén. Lehet, hogy most azonnal meg kell mentenünk valakit! Már vetkőzöm is. Hé, fiúk, ha már nagyon pihegek, dobjatok utánam egy úszógumit! Micsoda, hogy ne hülyéskedjek, azon a keskeny csíkon pecások ülnek, és hogy a lányok táncolni akarnak? Ezeknek mindig ilyesmin jár az eszük, nincs bennük semmi kalandvágy ...

A ROMANTIKUS

(Aki mindenhonnan képeslapot küld)

„Drága, szeretett, kedves, édes ... (stb.). Innen, erről a csodálatos hajó fedélzetéről küldöm üdvözletemet, és csókjaimat. Isteni idő van, kicsit fúj a szél, de a Nap ragyogóan süt. Barnulunk. Már alig várom, hogy visszaérjünk a Bem rakparthoz, mert akkor onnan is küldök egy lapot. Addig is soksok ..."

A TANÁR

(Vagy tanárnő. Mindenesetre most: elsőtiszt)

Nézzük csak: tíz órakor tízórai. Tíz tizenötkor eligazítás és időjárásjelentés. Édes fiam, nincs olyan meleg, hogy derékig levetkőzz! És tessék eljönni a korláttól! Gyerekem, kicsit moderáld magad, nem kell úgy táncolni, mintha mandinka harcos lennél! Figyeljetek, készülődjetek, szedjétek össze a cókmókotokat! Semmi ne maradjon itt, mindjárt kikötünk!

A KAPITÁNY

(Nem hivatalos hajónapló részlet)

36,8 folyamkilométer. A parancsnoki hídra felkéredzkedett két fiú, és elkérték a sapkámat. 38,2 folyamkilométer. A gépház nem érti tisztán az utasításokat. Hajóvonták találkozása tilos, vagy itt a piros, hol a piros?! Állítólag a szellőzőnyílásra akasztottak egy táskamagnót, és valamilyen együttes végigénekli a naptárat. Januári, februári, márc ...

A Margitsziget magasságában a folyóba esett egy vajaskenyér zöldhagymával. A Duna Mohácsnál árad, másutt apad. A Bem rakpartnál alig változik, és visszahozták a sapkámat is.

Lezárva: 1980. április ... Aláírás: ...

D. P.

Fotó: Szalay Béla

KIRA
FELJE

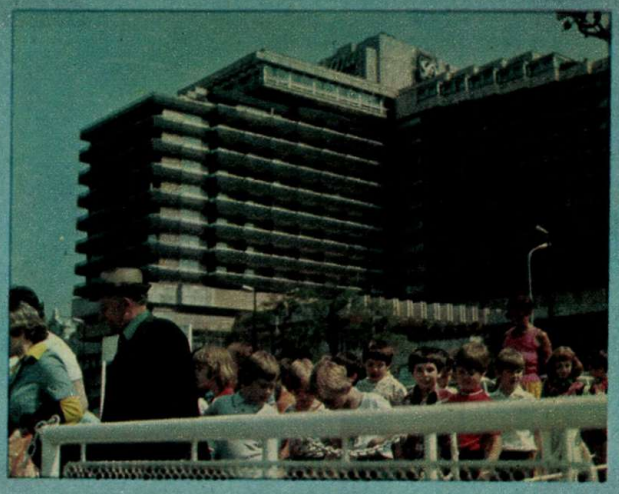

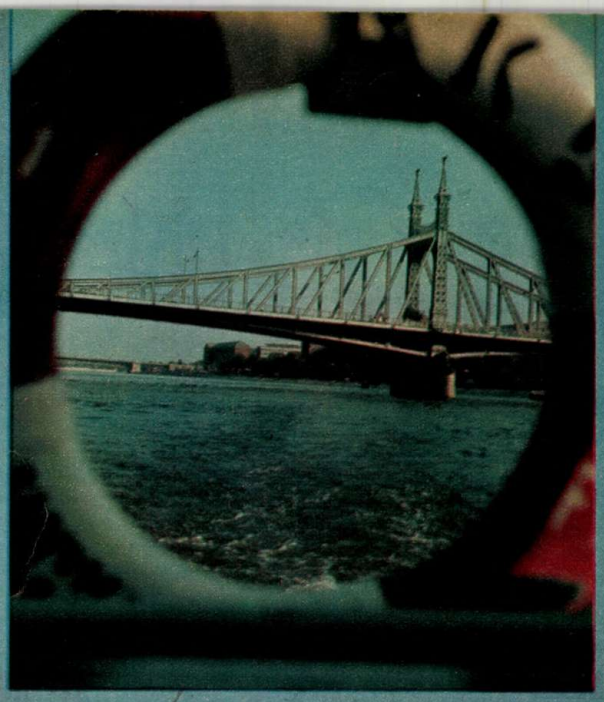

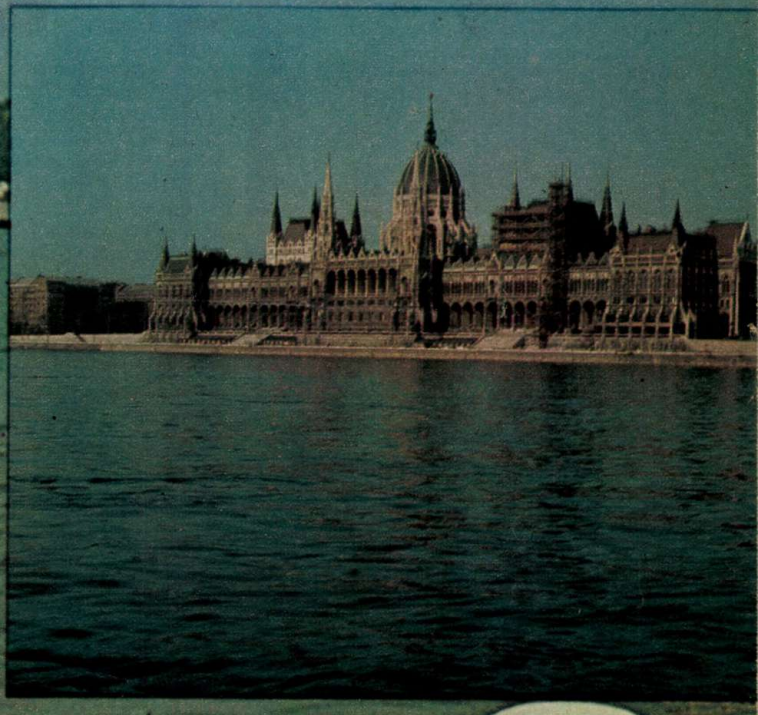

EGY HAJÓ-NDULÁS GYZÉSEI

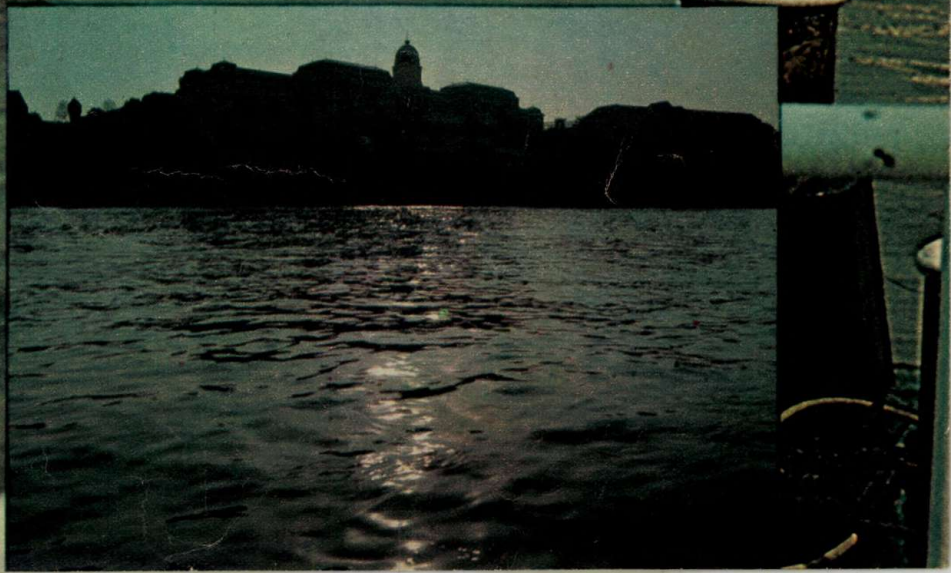

HÁROM OSZTÁLY VÁNDORÚTON

Választ kaptunk

A Pajtás 1980. március 6-i számában olvastam a „3 osztály vándorúton" című írást Faragó György tollából.

A sok igazságot és gondot feltáró cikk arra ösztönzött, hogy köszönetet mondjak azért, hogy mások is felfigyelnek problémáinkra és írásukkal segíteni szeretnének nekünk. Mert mindenképpen úgy fogom fel, hogy segítő szándékkal jöttek el a kalocsai járásba a gyerekek helyzetén, nevelési-oktatási feltételein javítani.

Véleményt azonban szükséges hozzáfűznöm a leírtakkal és a tapasztalatgyűjtésükkel kapcsolatban, hogy a jóhiszemű segítségnyújtásuk a jövőben hatékonyabb lehessen:

1. Mielőtt a kalocsai járás területén tapasztalatokat kíván gyűjteni az újságíró, célszerű az illetékes járási hivatal vezetőjét, illetve a szakosztály vezetőjét szándékáról tájékoztatni, ehhez a hozzájárulást kikérni. Jelen esetben ez az utolsó lépése volt az újságírónak.

2. Az utazó gyerekeket nem kell sajnálni, hiszen a három község közötti távolság a következő: Géderlak—Dunaszentbenedek távolsága 2 km. Dunaszentbenedek—Uszód távolsága 3 km. Így a legnagyobb távolság 5 km. 5—10 perces utazások félnyolcas indulással, nem jelenthet gondot, hiszen pl. a budapesti gyermekek sokkal nagyobb utakat tesznek meg, sokkal nehezebb, sőt veszélyesebb körülmények között. Erről az újságírók is meggyőződhettek.

Tehát ezek a gyerekek nem áldozatok!

Ugyanis, ha a három osztály nem utazna, akkor mindhárom községben lennének részben osztott felsőtagozatos osztályok. Ez pedig — különösen az új tanterv bevezetése óta, a nevelő-oktató munka komoly romlását eredményezné. S akkor, valóban áldozatok lennének a gyerekek!

3. Hogy minden község az önállóságát, s benne a teljes felépítésű iskolát félti, ez igaz. Ezzel a helytelen szemlélettel kell megküzdenünk, miszerint a gyermek helyes és ésszerű nevelésére törekvést nem sérti, hanem segíti egy község önállóságát és erejét. A fejlődés viszont sürgeti az optimális osztálylétszámok kialakítását, aminek létrehozását most már jogszabály is segíti (eddig ugyanis mindezt saját erőfeszítésből tette a Járási Hivatal — nem Járási Tanács).

A „b" kimondásához idő kellett, sőt, még kell is, hiszen a tudatformálást, szemléletformálást, közvélemény alakítást még jogszabállyal sem lehet máról holnapra megvalósítani, mivel a jogszabály megfogalmazása szerint is az „összevonás lehet" és nem az, hogy az „összevonás kell".

Így továbbra is a lassúbb, meggyőző munkára vagyunk utalva még akkor is, ha valóban a gyermekek és pedagógus érdekében első lépésben a három felsőtagozatból két községben, majd távlatában egy községben lenne szükséges a felsőtagozatosokat tanítani.

Kalocsa, 1980. március 13.

Elvtársi üdvözlettel:

SZVÉTEK JÓZSEFNÉ,
a Bács-Kiskun megyei
Tanács V. B.
Kalocsai Járási Hivatala
művelődési osztályának vezetője

Szívből köszönjük, hogy ilyen gyorsan válaszoltak írásunkra, s hogy megértették segítő szándékunkat. Aki írásunkat olvasta, tudja, hogy nem a sajnálat vezette a tollunkat, hogy nem tekintjük „áldozatoknak" az uszodi, benedeki, géderlaki gyerekeket. Sőt! Nagy-nagy elismeréssel beszéltünk arról, hogy a kényszerítő körülmények ellenére, milyen kitűnően alkalmazkodtak az új helyzethez, nevelőik segítségével osztályzataikon is sikerült javítani. Az tény, hogy a budapesti gyerekeknek is kell utazgatniuk. És az is, hogy sajnos a körzetesítés velejárója, hogy az ember a járművekhez igazítja életét. Mi többek között az ellen emeltünk szót, hogy önállóságféltésből a gyerekeknek ne kelljen feleslegesen egyik faluból a másikba vándorolni. És úgy tűnik, nem hiába! Hiszen a kalocsai járási hivatal az „A" után kimondta a „B"-t is.

MÁSODIK MŰSZAKUK A ZENE

COLOR EGYÜTTES

Rövid fővárosi tartózkodásuk idején a Rádió 8-as stúdiójában találkoztam Colorékkal. Alig négyperces az új nóta, de míg végleges formában a hangszalagra kerül, órák telnek el.

– Színvonalas zenét szeretnénk játszani – mondja Bokor Gyula, az együttes vezetője. – Nagyon kedveljük a szép dallamokat. Elindulásunk idején még a lágyabb hangvétel volt a jellemző, napjainkban kicsit keményebb, de semmivel sem igénytelenebb muzsikát játszunk.

– Mindig örülünk, ha valamelyik ismert külföldi együtteshez hasonlítanak minket. Pedig nem törekszünk utánzásra, igyekszünk a divatos zenei közhelyektől minél távolabb kerülni. Az elmúlt évekre igazán nem lehet panaszunk, elsőként készítettünk nagylemezt a vidéki együttesek közül. Turnék, majd tv-felvételek, filmzene és Szűcs Judit nagylemeze... Megannyi megtisztelő feladat. Már elkészült a második nagylemezünk anyaga is. Nemrégiben a Tessék választani című rádiós vetélkedőn a második helyezést értük el.

– Idén nyáron – ha minden igaz – az ORI központi műsorában lépünk fel. A közös zenélés gyermekkorunk óta a legkedvesebb időtöltésünk. Életformánkká lett, hogy a napi munka, illetve tanulás után „második műszakunk" a zene. Sikereinknek őszintén örülünk, de szeretnénk továbblépni, hogy még magasabb színvonalú, még egyénibb hangvételű, még jobb dalokat játsszunk...

Éjfél már jócskán elmúlt. Elkészült az új szám. A Color együttes csomagol, a fiúk indulnak haza, Debrecenbe. Várja őket a törzsközönség, no meg a tanulás és a munka.

Kép és szöveg:
Gaál Zoltán

JÓ KERESETI LEHETŐSÉGET biztosító szakmákat ajánlunk általános iskolát végzett leányok és fiúk részére 16 éves korig.

Leányokat felveszünk **fonó és szövő szakmára,** fiúkat **textilgépszerelői** szakmára. Felvételi vizsga nincs. Tanulmányi idő: 3 év.

Vállalatunk korszerű gépi berendezésekkel rendelkezik (SZTB, Picanol, Saco-Lowell előfonó, Sweiter keresztorsózógép.) **JUTTATÁSOK:**

— tanulmányi eredménytől függően havi 350—560 —, Ft ösztöndíjat, — havonta 500 —, Ft társadalmi ösztöndíjat, — elhelyezés kollégiumban, térítés nélkül, — az iskolában és az üzemi gyakorlat idejére az ebédet 3,— Ft-ért biztosítjuk, — munkaruhát, — évente kétszer kedvezményes vásárlást a vállalat termékeiből, — III. évben tanulmányi eredménytől függően nyereségrészesedést fizetünk, — III. évben a tanulók 90%-os teljesítménybérben dolgoznak, — a szakmunkásvizsga letétele után a kereseti lehetőség 10% szakmunkáspótlékkal 3000—4000 Ft. — továbbtanulási lehetőséget biztosítunk az üzemi szakközépiskolában, — részletes tájékoztatónkat kérésetekre postafordultával megküldjük.

A **„továbbtanulási jelentkezési lapra"** kérjük írjátok rá, hogy a fonó, szövő vagy textilgépszerelő szakmára a Kőbányai Textilművekhez jelentkeztek.

A jelentkezési lapot kérjük, a Kőbányai Textilművek személyzeti és oktatási osztály, Budapest X., Gyömrői út 90. 1103 címre küldjétek. Várjuk jelentkezéseteket.

TEXTIL KŐBÁNYAI TEXTIL

PÁLYAVÁLASZTÁS ELŐTT ÁLLÓ FIÚK FIGYELEM!

A Fővárosi 4. sz. Építőipari Vállalat az 1980–81-es tanévre szakmunkástanulókat iskoláz be a következő szakmákba:

– kőműves, ács-állványozó, víz-, gáz-, központifűtés-szerelő, villanyszerelő, fapadlózó, műanyagburkoló, épületasztalos, épületburkoló, szobafestő, mázoló, tapétázó, épületbádogos.

Jelentkezhetnek a jelenleg 8. osztályos tanulók, továbbá azok a fiatalok, akik a 17. életévüket még nem töltötték be. Jelentkezni lehet személyesen vagy levélben a vállalat személyzeti és oktatási osztályán. (1096 Budapest, Hámán Kató u. 3–5.)

Vidékről beiskolázott tanulóknak teljes tanulóotthoni ellátást biztosítunk.

FIATALOK FIGYELEM!

Általános iskolai végzettséggel rendelkező lányokat, fiúkat felveszünk az 1980/81-es tanévre fonó, szövő, géplakatos, elektroműszerész és villanyszerelő szakmunkástanulónak.
Felső korhatár: 16 év
Tanulóidő: 3 év
Társadalmi ösztöndíj: 500,— Ft
Tanulmányi ösztöndíj: eredménytől függően havi 350—550,— Ft
Ösztöndíj kiegészítés: 190,— Ft
Teljes ellátást havi 210,— Ft-ért kaptok.
A kollégiumi elhelyezés, a tankönyv és a munkaruha díjmentes.
Az utolsó félévben a 4-es, 5-ös tanulók teljesítménybérben dolgoznak.
A szakmunkásvizsga után a kereseti lehetőség 3500—4000,— Ft
Továbbtanulási lehetőséget biztosítunk.
Jelentkezni lehet szombat kivételével bármely munkanapon 7 órától fél 4-ig személyesen.

Levélre részletes tájékoztatást küldünk.
A gyár címe: PNYV Magyar Pamutipar személyzeti és oktatási osztály, **Budapest,** Erkel u. 30. 1046
Telefon: 693-111/115-ös vagy 224-es mellék

DÓZSA GYÖRGY VITÉZSÉGE

Dózsa György szobrát — Kiss István alkotását — 1961-ben a budai vár nyugati oldalán állították fel. Elszántság, tetterő, a főurak iránti gyűlölet tükröződik a katonák arcán

Kis történelem

1514. február 28-án történt, félúton Szendrő és Nándorfehérvár között. A hirtelen kitavaszodott időben élethalálra menő párviadalra találkozott a Szendrő várában állomásozó szpáhik vezére, Epiruszi Ali bég és a nándorfehérvári magyar huszárok egyik kapitánya. A határ menti csatározások akkor már régóta tartottak, Szendrőben törökök ültek, Nándorban magyarok. Ali bég nemcsak lovasaival fosztogatta, égette a környéket, hanem ő maga személy szerint is a legveszedelmesebb pusztító volt. Nagy erejű óriás, rendkívül jó bajvívó, aki nemegyszer több ellenféllel is sikeresen vette föl a küzdelmet. Szeretett is kérkedni saját erejével és félelmetes hírével. A végvári — vagyis határvédő — magyar katonák eddig sehogyan sem birtak vele. Nos, ez az Ali megüzente a magyar király legdélebbi végvárában lakozó vitézeknek, hogy ha van közöttük olyan merész férfiú, aki egy szál kardra kiáll vele, akkor katonáik szeme láttára mérjék össze erejüket, de életre-halálra; senki más ne avatkozzék a küzdelmükbe. Lássák ki a nagyobb legény.

A nagy erejű török vitéz el sem tudta képzelni, hogy akadhat ember azon a vidéken, aki övele páros viadalra kiállni merészkedne.

Hanem, amikor a határőrzők parancsnoka kihirdette a török vezér üzenetét, azonnal kiállt a lovasok egyik kapitánya, a székelyföldről való Dózsa György, hogy — egy élete, egy halála —, ő majd valamennyiük nevében megvív Ali béggel. Ment is a válasz Szendrőbe, és a hírvivők megállapodtak a törökkel, hogy húshagyó kedden — ez volt február 28-án —, vívják meg a párviadalt, a kísérő magyar és török lovasok szeme láttára. Nemegyszer megesett az ilyenfajta kihívás a végbeli csatározások idején. De olyan félelmetes ellenfél, mint Epiruszi Ali, rég nem vitézkedett a szultán lovasai között.

Dózsa György nagy termetű, nagyizmú, göndör barna hajú férfi volt. Akik ismerték, úgy emlékeztek rá, hogy hajának egy fürtje mindig homlokára hullt. Nem lehetett már

egészen fiatal ember, hiszen hosszú évek óta harcolt a törökök ellen, gyakran kitűnt rendkívüli bátorságával és hadi tapasztalataival, és már kapitányi rangot ért el. De idős ember sem lehetett, ha egy szál kardra kiállott a legveszedelmesebb hírű török vitézzel.

A párviadal történetét pontosan ismerjük, híre hamarosan eljutott Budára is, a király udvarába. A két nagy erejű lovas összecsapott, és Dózsa kivédve Ali sújtását, egyetlen visszacsapással levágta a török vezér jobb karját, amely a kezében szorított karddal együtt a földre esett, majd a következő vágással széthasította Ali fejét. A halott bég leesett lováról, a fehér ló riadtan futni kezdett Nándorfehérvár felé, ahol bekerítették. A pompás paripa a győztest illette volna, de nagyon megtetszett a várparancsnoknak is, mire Dózsa neki adta. A győzedelmes vitéz pedig a parancsnoktól 300 aranyat kapott jutalmul. (Rengeteg nagy pénz volt ez abban az időben, hiszen egy lovas katona „hópénze", azaz havi zsoldja —, ha megkapta —, hat-nyolc arany volt.)

A törököket annyira megzavarta a szpáhik híres vezérének veszte, hogy a határvidék jó időre megszabadult a zaklatásoktól. Dózsa György pedig a parancsnok ajánlólevelével Budára indult, hogy átvegye hőstettéért a kitüntetést is.

Hegedűs Géza írásából

Az új tanterv szerint már a harmadikosok is megismerkedhetnek a magyar történelemmel. Tankönyvükbe viszont még nem kerültek bele a megfelelő olvasmányok.
Mi segítünk: a szerkesztőség meg te, akinek van harmadikos testvére, barátja, szomszédja, kisdobos őrse . . .
Add át neki rendszeresen a KIS TÖRTÉNELEM címszó alatt megjelenő írásokat.
Kérésünk – úttörőmegbízatás.

KI LEGYEN A KERESZTES HAD VEZÉRE?

Bakócz Tamás szegény jobbágyfiú volt, hogy tanulhasson, papnak ment. Hihetetlen szorgalommal küzdötte föl magát mind magasabb egyházi rangra. Mint az ország legműveltebb embere került a magyar egyház élére, esztergomi prímás-érsek lett.

Bakócz felfigyelt a török veszedelemre, tudta, hogy a főurak nem gondolnak az ország védelmére, csak saját birtokaik, jövedelmük növelésére. Érezte, hogy össze kellene fogni Európa népeit, fegyvert adni az otthonukat védő parasztoknak, ahogy ezt Hunyadi János is tette. Hadba kellene hívni a szomszédos országok népeit is, mint annak idején Kapisztrán János. Közös erővel meg lehetne szabadulni az egész Európát fenyegető töröktől.

A pápa megbízta Bakócz Tamás érsek-bíborost, hogy hirdessen keresztes hadjáratot a török ellen. Adjon bűnbocsánatot mindenkinek, aki felvarrja mellére a kereszt jelét, és beáll katonának a pogányok elleni háborúba. Magyarországon kihirdették a pápa felhívását. Rákos mezejét jelölték ki gyülekezőhelyül.

Bakócz fő gondja az volt: ki is legyen a keresztes had fővezére. Csaknem olyan gond volt ez, mint az összegyűltek ellátása. Akik jöttek, csak az első napokra hoztak magukkal eleséget. A fegyvereik is házi eszközökből kerültek elő: egyenesre kalapált kasza, szögekkel kivert cséphadaró, csákány, fejsze, meg a régi hadviselésekből visszamaradt otromba puska. Hamarosan gondoskodni kellett ennél rendszeresebb ellátásról, és a jobb fegyverekről. De mindenekelőtt vezér kellett. Egyelőre nem volt olyan tekintélyesebb vitéz férfi, akit a sereg élére lehetett volna állítani.

Ekkor érkezett Budára Dózsa György. Híre már megelőzte. Bajnoki tette a régi vitézek erejét, bátorságát, katonai erényeit példázta. Bakócz Tamás felismerte, hogy Dózsa György az a várva várt vezér, akinek a kezébe kell adni a keresztesek zászlaját.

A sereg nőttön-nőtt. Bakócz még azt hitte, hogy hamarosan elindulnak Dalmácia felé. Ott volt éppen a legnagyobb a török támadás veszélye. Még így hitte a fővezér, Dózsa György is. Ő azzal a szent elhatározással vette át a fővezéri kardot, hogy a kereszt nevében induljon a pogányok ellen.

Derkovits Gyula híres fametszete: a felkelést végigharcoló parasztnak állít emléket

Mint egykor Hunyadi János – meg akarta szabadítani Magyarországot a török veszedelemtől. Nem ő volt az oka, hogy egészen másképpen történt.

A földesurak ugyanis igyekeztek megakadályozni, hogy a birtokukon élő parasztok felkerekedjenek, és beálljanak kereszteseknek. Féltek, nem lesz, aki a munkát elvégezze birtokaikon. Ezért egyre több helyen hirdették ki, hogy halálbüntetés terhével tilos felvarrni a keresztet. Megöltek néhány jobbágyot is, akik a tilalom ellenére elindultak keresztesnek. Akit már nem tudtak utolérni, annak hátramaradt családján álltak bosszút.

1514 májusának egyik vasárnapján az áhítatra összegyűlt sereg előtt Mészáros Lőrinc magyarázta az evangéliumot. És mint mindig, most is beleszőtte a szentbeszédbe az urak gonoszságát. Eddig Dózsa igyekezett enyhíteni alvezérének lázító szavait. Mostantól kezdve úgy vélte, hogy a papnak volt eddig is igaza.

A feldühödött sereg pedig akár azonnal indult volna a kastélyok ellen. Dózsa azonban tisztán látta: ennyi ember még az urak ellen sem elég. De Pest mellett nem várhattak tovább, amíg újabb tízezrek érkeznek, amikor azokat úgysem engedik el a földekről. El kell menni értük! Nem Dalmáciába kell indulni, hanem az Alföldre. Ott kell toborozni, ahol legnagyobb tömegben élnek szántóvető emberek. S jaj lesz annak, aki meg akarja akadályozni a kereszt felvarrását!

Hegedűs Géza nyomán

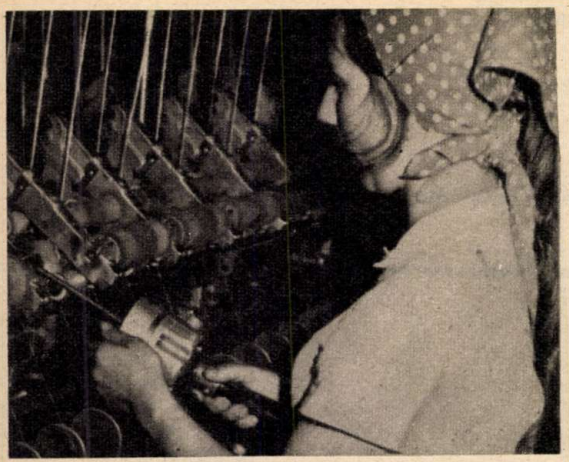

Háromműszakos gyárunkba jó kereseti lehetőséget nyújtó fonó, illetve szövő szakmára szerződtetünk lányokat ipari tanulónak. Azokat hívjuk, akik az 1980-as tanévben fejezik be az általános iskolát.

A tanulóidő 3 év.

Havi ösztöndíj a tanulmányi eredménytől és az eltöltött időtől függően 910—1120 Ft között mozog. Az utolsó félévben teljesítménybért kaptok.

Kollégiumi elhelyezést biztosítunk.

A szakmunkásvizsga után ifjúmunkásainkat modern leányszállónkban helyezzük el.

A jelentkezés: levélben „Ipari tanuló" hivatkozással történik.

Pamuttextilművek
Budai Gyára
személyzeti osztály
Budapest XI.,
Hauszmann A. u. 20.
Levélcím:
1502 Budapest,
Pf. 43.

VÁLASZTOTTÁL MÁR?

SEGÍTÜNK! Gyere a Magyar Hajó- és Darugyárba szakmát tanulni! Legfontosabb szakmáink: **szerkezeti lakatos, hegesztő, csőszerelő, gépiforgácsoló (esztergályos), gépszerelő, villanyszerelő, ács-állványozó, öntő.**

TANULÁSODHOZ VÁLLALATUNK SEGÍTSÉGET NYÚJT: kollégiumi elhelyezés ● korszerűen felszerelt tanműhely ● tanulmányi ösztöndíjon felül a szakmától függően havi 250–500,– Ft-ig tanulmányi ösztöndíj ● napi 3,– Ft térítésért ebéd ● nyereségrészesedés ● üdülés balatoni üdülőinkben ● sportolási lehetőség vállalatunk 8 sportszakosztályában ● kéthetenként szabadszombat.

Szakmunkásvizsga után továbbtanulásodhoz nyitva az út **érettségi, technikusminősítő, főiskola, egyetem felé,** melyhez minden támogatást megkapsz.

Munkábaálláskor: 1500–2000 Ft juttatás, modern munkásszálloda vár, jó kereseti lehetőség!

ÉRDEKLŐDÉSED ÉS JELENTKEZÉSED AZ ALÁBBI HELYEKEN VÁRJUK:

MHD. Központi Oktatási Osztály
Budapest, Váci út 202.
Irányítószám: 1904.
Telefon: 401-562

MHD. Balatonfüredi gyáregység
Balatonfüred
Telefon: 525

MHD. Váci Gyáregység
Vác, Derecskei dűlő
Telefon: 223

MHD. Tiszafüredi Gyáregység
Tiszafüred
Telefon: 53

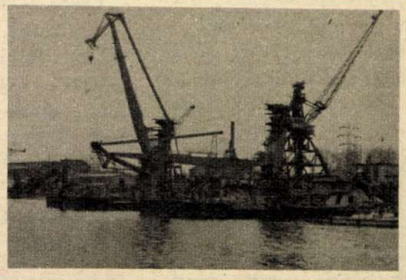

VASEDÉNY VASEDÉNY VASEDÉNY VASEDÉNY VASEDÉNY VASEDÉNY VASEDÉNY VAS

PÁLYAVÁLASZTÓ FIATALOK, FIGYELEM!

Általános iskolai végzettséggel rendelkező fiatalokat

felveszünk tanulónak az 1980–81-es tanévre

„háztartási felszerelések eladója" szakmára.

JELENTKEZÉS: FŐVÁROSI VAS- ÉS EDÉNYBOLT VÁLLALAT

BUDAPEST, KÖZRAKTÁR U. 30. – 1093

SZEMÉLYZETI OSZTÁLY TELEFON: 376-051

VASE ÉNY VASEDÉNY VASEDÉNY VASEDÉNY VASEDÉNY VASEDÉNY VASEDÉNY VAS

Nekem már van!

Nekem is van!!

Tanulóbiztosításom,

amely mindenütt,
minden időben

érvényes!

NŐK

AZ ELSŐ SZÁMÚ ESÉLYESEK

Irena Szewinska eddig hét olimpiai érmet szerzett

Hét arany-, hat ezüst- és tizenhárom bronzérem. Ezzel a rakománnyal tértek haza a lengyel sportolók a legutóbbi olimpiáról, Montreálból. A nemhivatalos pontversenyben a nagyon előkelő ötödik helyet foglalták el a Szovjetunió, az NDK, az Egyesült Államok és az NSZK mögött.

HÚSZ ÉVE CSÚCSFORMÁBAN

A hét aranyérmes — *Irena Szewinska* (futó), *Tadeusz Slusarski* (rúdugró), *Jarek Wszola* (magasugró), *Jerzy Rybicki* (ökölvívó), *Gerard Janusz Pyciak-Peciak* (öttusázó), *Kazimierz Lipien* (kötöttfogású birkózó), és a férfi röplabda csapat — közül a harmincnégy esztendős Szewinska esélye a legtöbb arra, hogy megvédje bajnoki címét. Amikor négy évvel ezelőtt első lett a 400 m-es síkfutásban, azt írták róla, hogy olyan atlétanő, amilyen még nem volt az atlétika történetében. Szó, ami szó, káprázatos tehetség. Először 1964-ben vett részt olimpián, három érmet nyert, ezüstöt a 200 m-es síkfutásban és távolugrásban — 660(!) cm-rel —, aranyat a 4x100 m-es váltó tagjaként. Mexikóban, négy évvel később, megnyerte a 200 m-es döntőt, Münchenben „csak" bronzot szerzett, de azután 1974-ben két Európa-bajnoki címmel vigasztalódott.

Ez lesz az ötödik olimpiája. Húsz éve szinte állandóan csúcsformában versenyez, mindig az első helyek valamelyikén végez a világversenyeken. Úgy tűnik, 400 m-en nincs ellenfele a világon.

— *Szeretnék jól szerepelni* — mondja —, *úgy érzem, egészen jól sikerült az alapozásunk idén, különösen hasznosnak tűnik az az időszak, amit Zakopanéban síeléssel töltöttünk. Remélem, a havas edzések kamatoznak majd Moszkvában, a Lenin-stadionban is.*

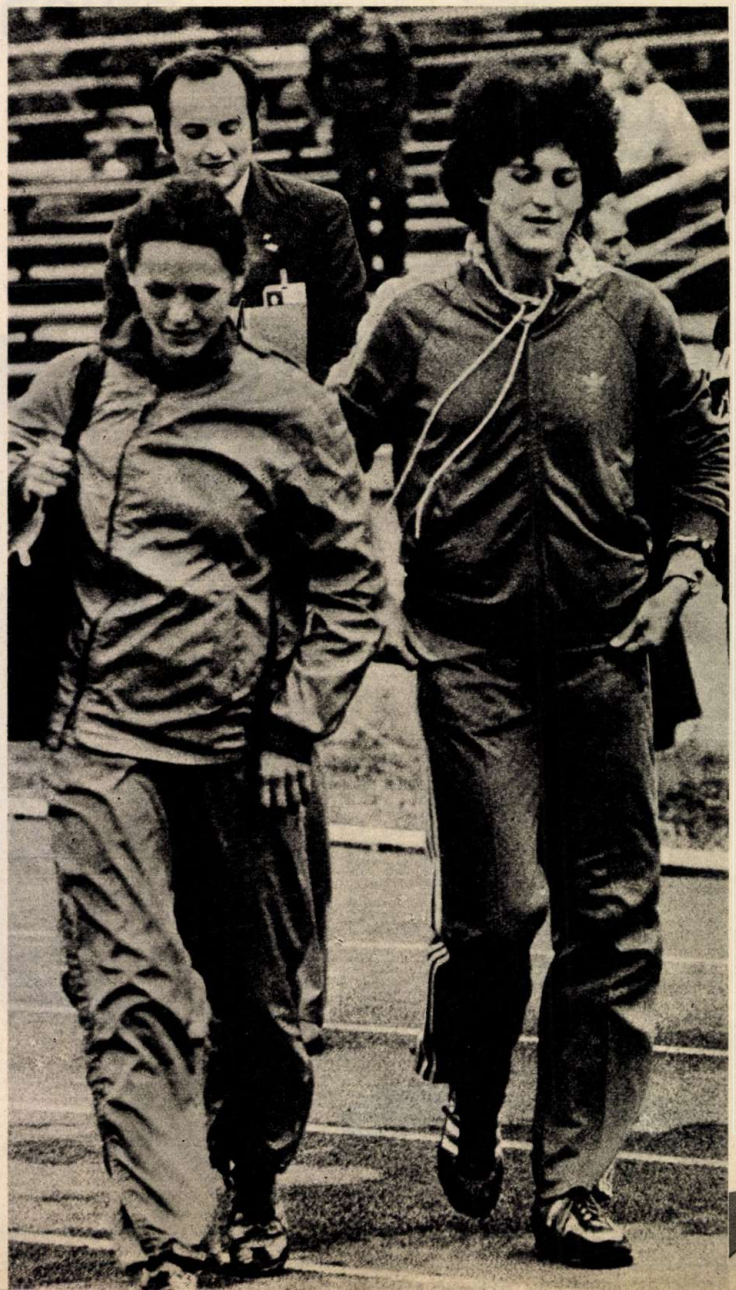

Elzbieta (balról) és Grazyna Rabsztyn. A testvérek közül Grazyna a 100 méteres gátfutás világcsúcstartója. Húga ugyancsak ebben a versenyszámban pályázik az olimpiai kiküldetésre

OLIMPIÁRA KÉSZÜL A VILÁG /6./

A 100 m-es női gátfutás egy ideje már lengyel specialitásnak számít. *Lucyna Langer*, a mexikói Universiade győztese, *Danuta Perka* Európa-bajnok — fedett pályán —, *Grazyna Rabsztyn* világcsúcstartó és húga *Elzbieta Rabsztyn* bármelyik ország színeiben biztos olimpikon lenne. Már-már nehezebb nekik bekerülni az olimpiai válogatottba, mint jól szerepelni az olimpián.

A NŐVÉREK

A legtöbb reményt a „nővérek" táplálhatják. Az 1977-es düsseldorfi atlétikai Európa Kupán Grazynát választották a verseny szépségkirálynőjévé. Akkor arra kérte az újságírókat, hogy ne írjanak erről, mert a szépség mulandó, s mire megjelenik a hír, addig biztos találnak nála valaki szebbet. Nos, a szépség nem múlt el, Grazyna még mindig nagyon csinos, s ha lehet, még jobb versenyző, mint valaha. A huszonhat éves világcsúcstartó a saját húgát, Elzbietát tartja a legnagyobb ellenfelének.

— *Nagyon tehetséges, 13 másodperc körüli időket fut* — meséli róla Grazyna. — *Még csak huszonkét éves, egyelőre nem bírja az erős edzéseket, de fokozatosan megszokja majd a terhelést. Wroclawból, szülővárosunkból, most hozzám költözött Varsóba, így együtt edzünk. Sőt, nagyjából együtt is tanulunk. Rábeszéltem Elzbietát, hogy ugyanoda felvételizzen, mint ahová én jártam, a Tervezési és Statisztikai Főiskolára. Mert mondhat akárki amit akar, de a hírnév, a szépség mégiscsak mulandó szerintem. Tanulni kell ahhoz, hogy az életben megálljuk a helyünket.*

HINNI A SIKERBEN

Urszula Kielan és *Elzbieta Krawczuk* ha nem is testvérek, de mindenesetre elválaszthatatlan barátnők. A két tizenkilenc éves magasugrónő az utóbbi időben rendszeresen 190 cm feletti eredményeket ér el.

— *Annak ellenére, hogy jó barátnők vagyunk, felül akarjuk múlni egymást* — nyilatkozza a jelenlegi csúcstartó, Elzbieta. — *Az ősszel mindketten Cipruson jártunk, itt edzőtáboroztunk. Azt hiszem, ha sikerül a 193—195 cm körüli formánkat állandósítani, akkor jó helyezést remélhetünk az olimpián is.*

A két magasugró lány valószínűleg tagja lesz az olimpián résztvevő 48 fős atlétikai küldöttségnek, és ez nagy szó, mert *Marek Luczynski*, a Lengyel Atlétikai Szövetség vezetőedzője kijelentette, hogy Moszkvába csak azok jutnak el, akiknek minden esélyük megvan a döntőbe jutásra, s akik hisznek a sikerben.

A lengyel sportvezetők az öttusázók, a birkózók, az ökölvívók s a röplabdázók mellett elsősorban az atlétáktól, főleg a női atlétáktól várnak eredményes szereplést Moszkvában. Feltehetően azért, mert ők azok, akik a legkitartóbbak, a legelszántabban edzenek, gyakran lehetetlennek tűnő eredmények elérésében is bíznak, ám ezért ma már senki sem tartja őket Lengyelországban önteltnek, nagyképűnek. Megtanulták, hogy az atlétalányok mindent megtesznek azért, hogy reményeiket megvalósítsák.

Bőcs Ferenc

Danuta Perka (balról) szintén gátfutó, méghozzá fedettpályás Európa-bajnok

A lengyel vívók szinte valamennyi fegyvernemben jó eredményeket értek el az eddigi olimpiákon

TÖPRENGŐ

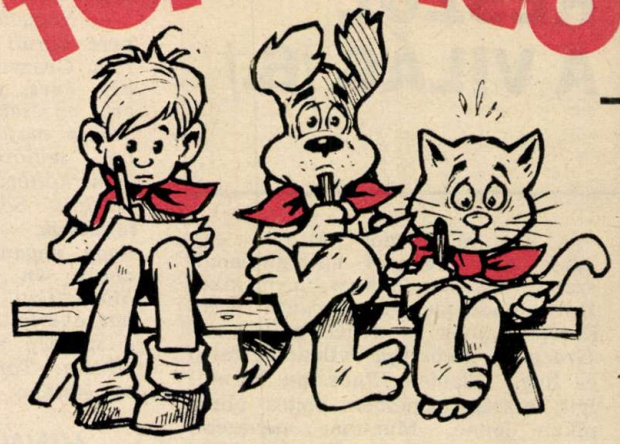

NYERTESEK

A 9. szám rejtvényeinek megfejtéséért könyvutalványt kapnak: Balogh Ibolya, Harsány; Barócsi Gabriella, Verpelét; Bálint Julianna, Hajmáskér; Bezzeg Zoltán, Szentkirályszabadja; Ecsedi Imre, Ebes; Ignácz Mária, Dévaványa; József Edit, Nagyatád; Kecskés Éva, Pásztó; Kiss Orsolya, Szabadszentkirály; Kövecses Ferenc, Regöly; Kröpfl Katalin, Pilis; Lőrincz Attila, Nemesrempehollós; Mezősi Mária, Rat; Nagy Eszter, Jászfényszaru; Pálinkás Attila, Székesfehérvár; Pintér Ferenc, Kunszállás; Rudas József, Szücsi; Szegedi Anikó, Debrecen; Tóth Márta, Kistokaj; Vasas István, Sály.

A NÉGY ŰRHAJÓ mindegyike eljut valamelyik bolygóra. Állapítsd meg a végállomásukat! ▶

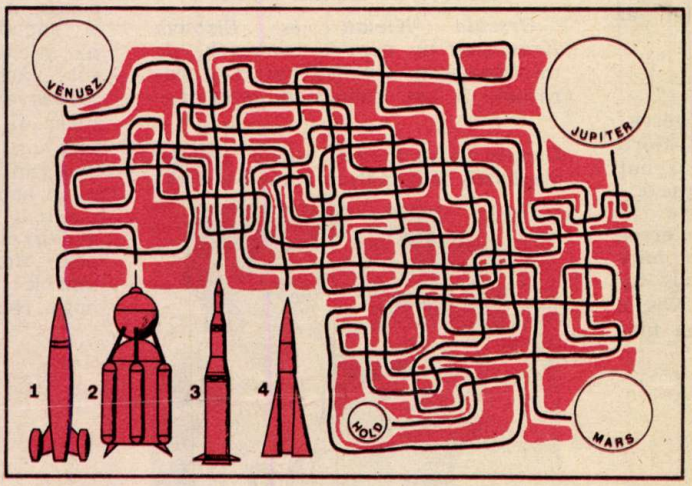

A FÖLD KÖRÜLI pályára bocsátott négy mesterséges égitest közül — a. Luna, b. Elektron, c. Telstar, d. Szputnyik — melyiken utazott Lajka kutya? ▼

A 10. SZÁM MEGFEJTÉSEI

Keresztrejtvény: Champollion, Luxor, Memphisz, Kheopsz, Nofretete, Gizeh. **A rajzon: E. 4 egyiptomi kép:** Usébti, Újbirodalom (XX. dinasztia), Sarunnából, Nofretete.

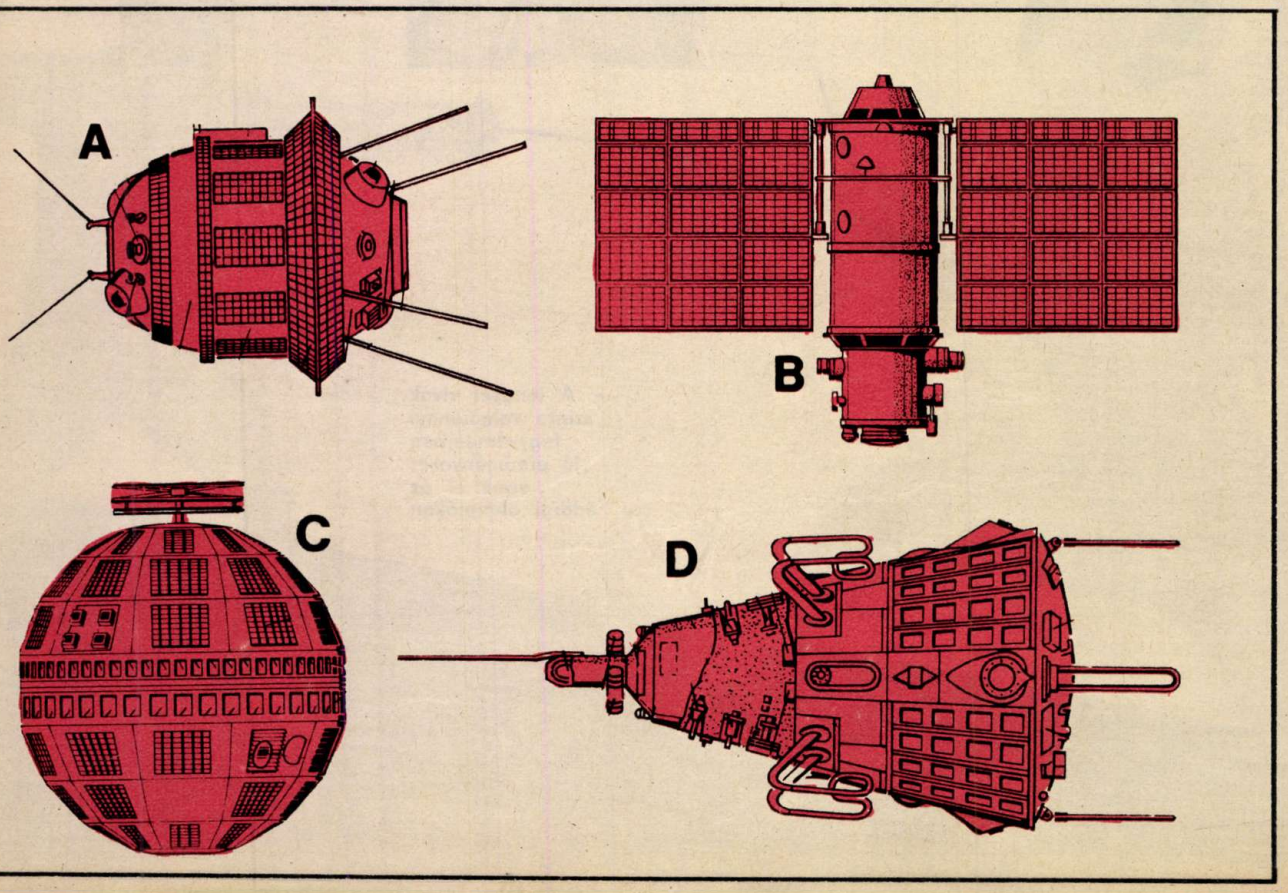

A rejtvények megfejtését csak postai levelezőlapon küldd be!

Ha csak két rejtvényt tudsz megfejteni – és azok jók –, már részt vehetsz a jutalomsorsoláson.

Beküldési határidő: április 22.

Andrijan Nyikolajev

Vlagyimir Komarov

Jurij Gagarin

Pavel Beljajev

Valentyina Tyereskova

German Tyitov

FELSZÁLLÁSUK dátumai alapján rakd sorrendbe a hat űrhajós fotóját!

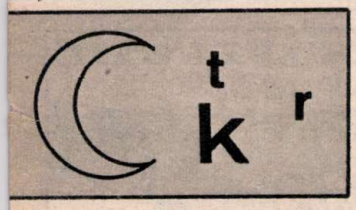

ÁPRILIS 12. AZ ŰRHAJÓZÁS NAPJA

VÍZSZINTES: **1. Az egyik amerikai űrhajótípus. 6. A második Szputnyik ilyen nevű kutyautasa. Ezt a mesterséges holdat a Szovjetunióban 1957. nov. 3-án bocsátották fel.** 11. Hírközlő is. 12. Nem sima felületű. 13. Össze-vissza mar! 14. Tesz. 16. Tüzet szüntet. 17. Svéd és osztrák autók betűjele. 18. Ilyen hely is van. 20. Tova. **22. Robotlaboratórium, amelyet a Luna 17 a Holdra juttatott.** 24. RU. 26. Verskellék. 27. Etelízesítő. 28. Japán olimpiai tornászbajnok. 30. Csóva közepe! 31! Szenvedés. 32. Helység Somogy megyében, itt élt és halt meg Berzsenyi Dániel. 34. Halászkellék, névelővel. 36. Neves csehszlovák táncdalénekes, Karel. **37. A Szojuz 4 űrhajó pilótája (a Szojuz 5-tel „űrrandevút" hajtott végre).**

FÜGGŐLEGES: **1. Az első ember, aki a Hold felszínére lépett.** 2. Erős nedvesség a levegőben. 3. Arra a helyre. 4. Ötvenegy, római számmal. 5. Világhíres olasz filmszínésznő. 6. Szögletes bevágás a dinnyén. 7. Osztrák és román autók betűjele. 8. Jód kevert betűi. 9. A ponttyal rokon hal. 10. Tas betűi keverten. 15. Száraz, kemény növényi szár, névelővel. 18. Egy bizonyos sportot űz. 19. Épület omladék. **21. Szovjet űrhajós, a világon az első, aki kilépett a világűrbe.** 23. Magához kéret. 25. Szövetség, egyesülés. 27. Takarmánytároló. 29. Az egyik hónap, rövidítve. 30. A madarak királya. 31. Helység Heves megyében. 33. Levéltávirat. 35. Amennyiben.

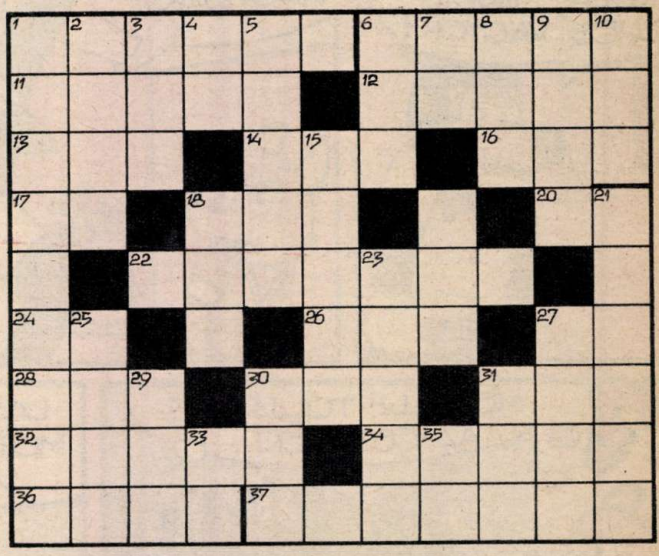

ŰRTOTÓ

A 13+1 kérdésünk javarészét az űrhajózás kezdetéről állítottuk össze. A szokásos módon a három válasz közül válaszd ki a jót. (Ennél a rejtvényfejtésnél jó lesz, ha a könyvtárban, szakkönyvek, lexikonok segítségével ellenőrző munkát is végzel.)

1. Ki készítette az első csillagászati távcsövet?

1. Kopernikusz
x. Galilei
2. Kepler

2. Ciolkovszkijt, a nagy orosz tudóst az űrrepülés atyjának tartják. Mi a keresztneve?

1. Konsztantyin
x. Nyikita
2. Szergej

3. Mikor bocsátották fel a szovjet tudósok az első mesterséges holdat, a Szputnyik—1-et (amely voltaképpen a kozmosz meghódításának a kezdetét jelentette)?

1. 1955. november 7.
x. 1957. április 30.
2. 1957. október 4.

4. Mi történt az első mesterséges bolygóval (ez már nem csak a Föld körül keringett), a szovjet Luna—1-el, melyet 1959. január 2-án a Hold környezetének megvizsgálására bocsátottak fel?

1. Becsapódott a Holdba
x. Elhaladt a Hold mellett
2. A Hold körül keringett

5. Mi volt a neve annak a mesterséges bolygónak, amelyet 1959. október 4-én bocsátottak fel? Neki köszönhetjük ugyanis, hogy megláthattuk (fényképek segítségével) a Hold túlsó felét.

1. Vosztok 1.
x. Ranger 4.
2. Luna—3.

6. Melyik amerikai mesterséges holdon készült el az első Földfotó a világűrből?

1. Explorer 6.
x. Discoverer 5.
2. Pioneer 4.

7. 1960. augusztus 19-én felbocsátottak egy szovjet űrhajót, amelynek két kutya: Sztrelka és Bjelka volt az utasa. Mi volt a neve?

1. Luna 4.
x. Szputnyik 5.
2. Szputnyik 7.

8. 1961. november 29-én a Mercury—Atlas 5. (amerikai) űrhajó fedélzetén szintén állat jutott fel a kozmoszba. Milyen állat?

1. Majom
x. Macska
2. Róka

9. Melyik volt az első távközlési műhold?

1. Pioneer 2.
x. Atlas—Score
2. Szputnyik—4.

10. 1962. augusztus 11-én két űrhajót is felbocsátottak a Szovjetunióban: a Vosztok 3-at és a Vosztok 4-et. Ez volt az első csoportos űrrepülés. A két űrhajó hány kilométerre közelítette meg egymást?

1. 50 km
x. 12 km
2. 5 km

11. Melyik európai szocialista ország űrhajósa utazott elsőként a Szojuz 28. fedélzetén, egy szovjet űrhajós társaként?

1. Csehszlovákiáé
x. Bulgáriáé
2. Romániáé

12. Milyen anyanyelvű Hermaszewski űrhajós, aki 1978. július 5-én indult Föld körüli útra?

1. Orosz
x. Belorusz
2. Lengyel

13. Mi a neve az első amerikai űrhajósnak, aki 1961. május 5-én a Liberty—7 fedélzetén ballisztikus repüléssel érte el a világűrt?

1. Shepard
x. Grissom
2. Carpenter

+1. A Mariner 2 amerikai mesterséges hold 34 758 km-re haladt el naprendszerünk egyik bolygója mellett. Melyik mellett?

1. Mars
x. Vénusz
2. Merkur

EMENTÁLI KERÉK

PLACID ÉS MUZO

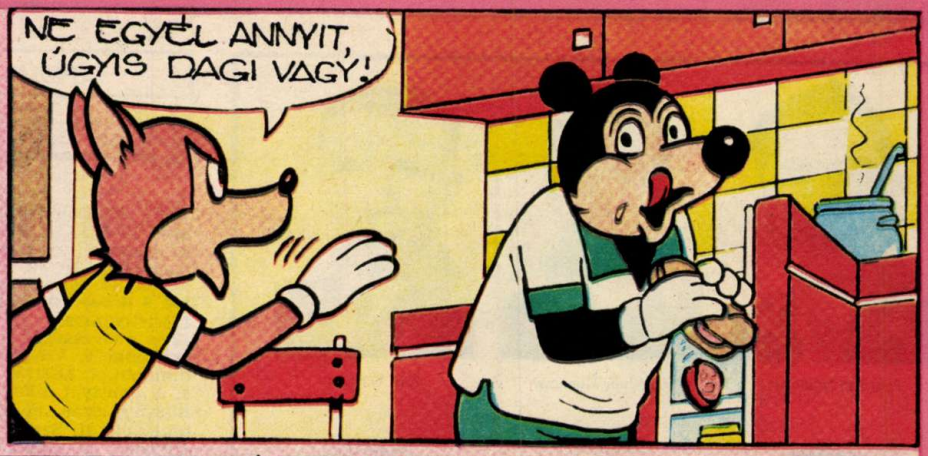

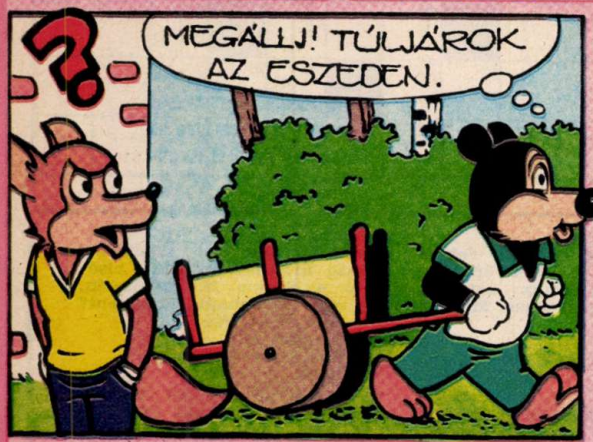

NEKÜNK IS LEGYEN HELYÜNK

Jó érzés volt olvasni a lakótelepi gyerekek helyzetének javulásáról. Én is lakótelepi vagyok, és bennem is sokszor felmerült már a kérdés, hogy „megint a térre menjek?" A mi házunkban ugyanis soha szó sem lehetett arról, hogy valamelyik pincehelyiséget megkaphattuk volna. Mikor kértük, mindig volt valami kifogás. Ha már a pince közelébe mentünk, a házfelügyelő fenyegetőzött, kiabált. Sosem szerette a gyerekeket.

Krisztáéknak tehát sikerült, van hol játszaniuk. De vajon mi lesz a többi sokezer lakótelepi gyerekkel, akiknek csak a lődörgés jut? Bár koromnál fogva (nyolcadikos vagyok) már túljutottam ezen a játékgondon, mégis érdekel a kérdés, mivel én is gyakran hallottam, hogy „Büdös kölykök, még egyszer meg ne lássalak benneteket a lépcsőház környékén!"

Remélem, ez a felnőttekhez is szóló cikk megértésre talál majd, és sikerül tenni valamit ebben az ügyben.

Fodor Tünde, Székesfehérvár, Velinszky u. 21. — 8000.

A KÖSZÖNÖM JÓLESIK

A február 7-i számban iskolások mondták el véleményüket arról, hogy mi a feladatuk, kötelességük. Mi is megvitattuk az osztályban a témát. A vélemények nálunk is megoszlottak, de végül is megegyeztünk abban, hogy kötelességünk segíteni az otthoni munkában. Én is így vélekedek. Szüleimnek jólesik, ha ott „lábatlankodom" körülöttük. Sokat segítek otthon, így több ideje marad anyunak is velem foglalkozni, a családnak együtt sétálni, moziba menni vagy kirándulni. Mélyen elítélem azokat, akik pénzért, vagy valamilyen más juttatásért segítenek otthon, 5—10 forintokat kérnek egy-egy mosogatásért. De a „köszönöm" valóban jólesik, a dicsérő szónak örülünk. Például, ha kitakarítok mire anyu hazajön és észreveszi ezt, nagyon jó érzés. Az se baj, ha itt-ott kiigazítja a munkámat, így tanulom meg a rendet. Az a fő, hogy észrevegye.

Dienes Katalin, Eger, Tinódi u. 21. — 3300

FIÚK-LÁNYOK AZ OSZTÁLYBAN

Éppen kapóra jött ez az összeállítás, ugyanis nálunk is vannak problémák a fiúk és lányok kapcsolatában. Gyakori volt az összetűzés a fiúk piszkálódása miatt, ugyanis a lányok sem hagyják magukat, akár verekedni is leállnak velük. Az állandó veszekedéseknek aztán az lett a vége, hogy az osztályfőnökünk nem engedte meg, hogy klubdélutánt tarthassunk. Ekkor döbbentünk rá, hogy ennek a fele se tréfa, jó lesz kicsit barátságosabban viselkedni egymással. Megpróbáltuk elkerülni a civódásokat, a fiúk is szelídebbek lettek, s miután enyhült kissé a helyzet, a klubdélutánt is megtarthattuk.

A jövőben igyekszünk több közös programot, közös játékot szervezni, s reméljük nem kezdődik újra a kötözködés.

Rádóczy Edit, Ajka, Kosztolányi u. 9. — 8400

NEHÉZ MEGÁLLNI LÁBUJJHEGYEN

Örömmel olvastam ezt a cikket. Nekem is nagyon tetszik a balett. Mindig irigykedve nézem a tévében, de nem gondoltam volna, hogy már ilyen korán el kell kezdeni. Ezek a gyerekek lemondanak a szórakozásról, játékról, jóval többet tanulnak, hogy elérjék céljukat, mint mi. Persze eredménye is van a munkájukhoz, mivel már hatodikos korukban szerepelnek a színpadon. Ez szinte minden gyerek álma, csakhogy a többieknek eszükbe sem jut, hogy azért milyen sokat kell gyakorolni. Ez a cikk nekem azért is tetszett, mert a gyerekek erőfeszítéseiről ír, arról, hogy kemény munka árán érik el sikereiket, akár a színpadon, akár a sportban.

Varsóczi Zsuzsanna, Ecsegfalva, Jókai u. 6. — 5515

GÖMBÖC MISI ÉS DIVAT KATA

Nagyon kedves babákat és egyéb figurákat mutatott be a 80/7 számban levő „Gömböc Misi és Divat Kata" című cikk, amelynek az írója bemutatta játéktervező munkáját. Valóban, ezek a rongybabák szinte minden gyerek szívébe belopják magukat, elapasztják a kisgyermekek könnyeit, mosolyt varázsolnak a felnőttek arcára. Szinte hihetetlen, hogy hulladék rongydarabokból, fonálból, régi gyöngyökből milyen kedves bábukat lehet készíteni. Jó lenne, ha a Pajtásból megtudhatnánk néhány egyszerű bábu elkészítésének módját, mivel biztosan sokan kedvet kaptak a cikkből, hogy saját maguk is megpróbálkozzanak vele.

Szabó Éva, Szeged, Gera S. út 20. — 6729

A MAGYAR ÚTTÖRŐK SZÖVETSÉGÉNEK KÖZPONTI LAPJA

Főszerkesztő:
SOMOS ÁGNES

Főszerkesztő-helyettes:
FÜLEKI JÁNOS

Kiadja az Ifjúsági Lapkiadó Vállalat

Felelős kiadó:
DR. PETRUS GYÖRGY igazgató

Szerkesztőség: Budapest, Jászai Mari tér 5. 1397

Telefon: 321-987
321-988
321-989

Postafiók:
Bp. 62. Pf. 508. 1397

Kiadóhivatal:
Budapest, Révay u. 16. 1965
Telefon: 116-660

A beküldött kéziratokat és rajzokat nem őrizzük meg és nem küldjük vissza.

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivataloknál, a kézbesítőknél és a Posta Központi Hirlap Irodánál (KHI Budapest, József nádor tér 1. 1900) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra.

Előfizetési díj:
Egész évre 126 Ft
I. félévre 70 Ft
II. félévre 56 Ft

80.0870 Athenaeum Nyomda Kozma utcai üzeme, Budapest
Rotációs mélynyomás

Felelős vezető:
Soproni Béla vezérigazgató

HU ISSN 0030-9583

INDEX: 25 695

Olvasószerkesztő:
SZIGETI PIROSKA

Művészeti szerkesztő:
CZIFFERSZKY BÉLA
FORRAI JÁNOS

Tördelőszerkesztő:
PORKOLÁB CSABA

A TŰZFORRÓ LAVINA

10.

Szöveg: CSER GÁBOR
Rajz: ENDRŐDI ISTVÁN

80/17
XXXV. ÉVF. • 1980. ÁPR. 24. • ÁRA: 3,50 Ft
PAJTÁS

HURRÁ TAVASZ!

FOTÓ: GAÁL ZOLTÁN

„Habos" fogadás a Parlamentben. Itt mindenki annyi tortát ehetett, amennyi belefért.

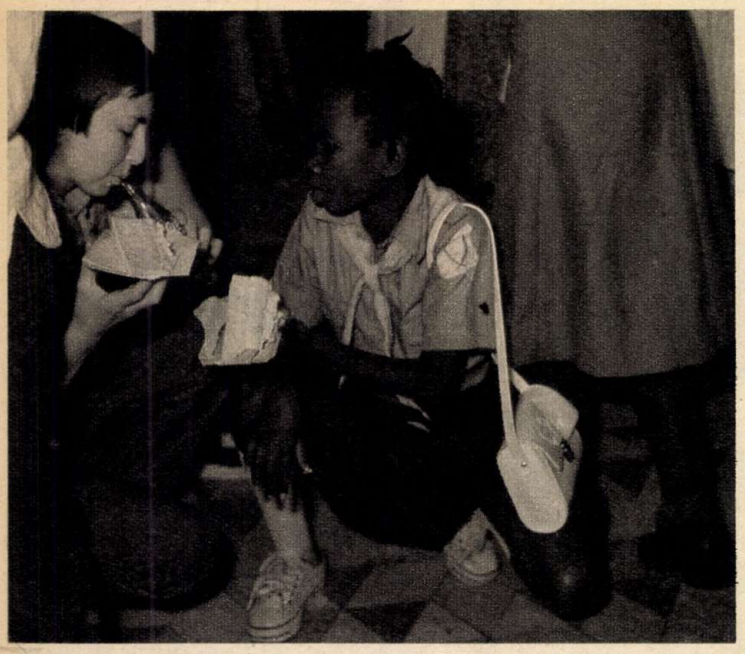

RÁD GONDOLTAM

Gránitból készült kicsi tálka, mégis nagy becsben tartom. Tavaly az európai gyermektalálkozó idején kaptam, amikor az angolai és a kongói gyerekeket elkísértem a kispesti Gránit-, Csiszolókorong és Kőedénygyárba. A díszmatricákat, a virágokat az angolai Lusszio Diniatti ragasztotta rá. Aztán nekem adta ajándékba és azt mondta:

— Ha ránéz ezekre a virágokra, biztosan eszébe jutok majd. A barátommal régen találtuk ki ezt a játékot. Én kávészemekkel díszített tolltartót küldtem neki, ő pedig pálmamagokkal kirakott díszdobozt ajándékozott nekem. Azért, hogy mindennap gondoljunk egymásra.

Igazad lett, Lusszio! Amikor belépek a szobámba és a szekrény üvege mögött megpillantom az égőpiros rózsákat, akaratlanul is rád gondolok. Rád, és a barátaidra: Albino Damowamlenére, aki a fárasztó kispesti nap után maga köré gyűjtött egy csapatra való gyereket és vérpezsdítő afrikai táncokat járt előttük. A kongói Balossa Angelika pedig a napközis táborban arra tanítgatta vendéglátóit, hogyan kell a tábortűz forró hamujában lángost sütni.

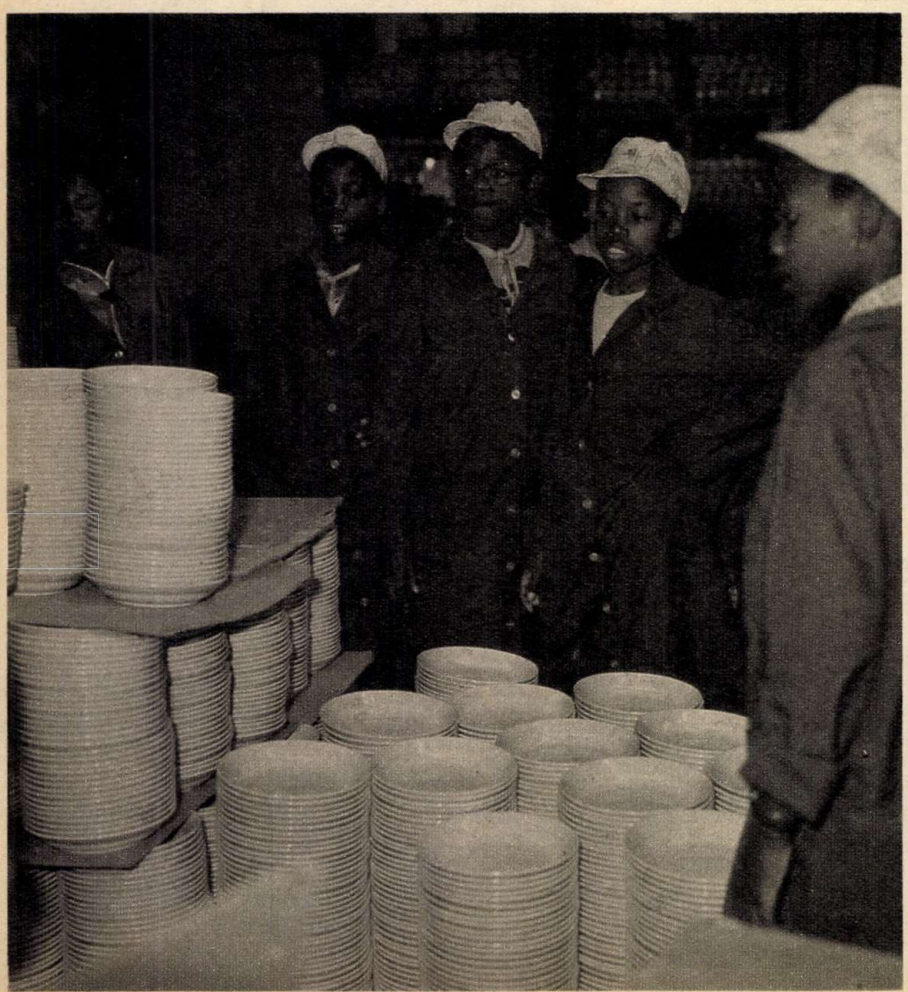

Afrikai gyerekek a kispesti Gránitgyárban. Érdekelte őket, a tányérkészítés művészete.

Eszembe jut Szentendre, a skanzen előtti rét, ahol a többiekre várva játszottatok. Egy szőke hajú svéd lány színes mezei virágokból koronát font neked, és arra kért, hogy anyanyelveden jegyezd naplójába ezt a szót: „béke". A pilisszentlászlói asszonyok a régi parasztházak kemencéiben kenyeret sütöttek a gyerekeknek. A norvégiai Fred Lind készséggel emelt ki neked is néhány karéjt a kosárból, a héjasokat, a pilléseket is neked adta, pedig közben arról beszélt, hogy ha pék lenne, mint a nagybátyja, csak olyan kenyeret sütne, amely csupa ropogós pilléből állna.

Ma is gondoltam rád, Lusszio. Nem, nem a tányér miatt. A rádió a világifjúsági szolidaritási napról beszélt, amely ma — április 24-én van. Gondolatban fehér és fekete, kreol és rézbőrű kezek kapcsolódnak egymásba. A világ fiataljainak figyelme együttérzéssel fordul a szabadságukért küzdők, és a még rabságban élők felé. Az európai gyermektalálkozó idején Zánkán, mi kicsiben rendeztük meg a világ szolidaritási napját. Emlékszem, hogy

Ahol sokáig időztek, ott biztos, hogy érdekes, szép munkák készültek

Lussziőék színt és tányért választhattak, saját kezűleg festhettek maguknak egy-egy ajándékot

MA IS

te is ásót fogtál, fát ültettél, utat egyengettél, balatoni kavicsokat gyűjtöttél, fából játékokat faragtál a vásárra, hogy minél több pénzt fizethessetek be a szolidaritási csekkszámlára. Angola már szabad. Te és Albino is kedvetek szerint süthettek magatoknak olyan lángost, amilyenről Angelika mesélt. De te azért nagyon jól tudod, hogy Afrikában száz- és százezerszámra élnek még olyanok, akiknek egyetlen álma: egyszer jóllakni.

A szolidaritási nap kettőnk játékára is emlékeztetett. Arra gondoltam, milyen jó lenne ezt a játékot kiterjeszteni a föld minden lakójára. Azt ajánlani az embereknek, hogy válasszunk egy tárgyat, egy szót, ami egymásra emlékeztet, arra buzdít, hogy közös erővel, békés, nyugodt és szép életet teremthetünk. Hogy olyan derűsen élhessünk, ahogy tavaly nyáron néhány napig a Balatoni Úttörővárosban, és Budapest játszóterein.

Faragó György

Fotó: Szalay Béla

VIZESEK -SZÁRAZON

A nyarat még csak a naptár ígérgette, amikor meglátogattuk a kiskunlacházi „vizes” úttörőket.

A 3455-ös számú Munkácsy Mihály Úttörőcsapat tagjaiból csaknem húsz éve verbúválódott az Ister Úttörő Flotilla. (Isternek nevezték a Dunát annak idején a rómaiak.)

Saját csónakházuk udvarán találtuk a gyerekek nagy részét. Félig kész hajógerinc, csiszolásra, javításra bakra állított hajók körül nyüzsgött a nép. A kisebbek, s a lányok szerszáma a dörzspapír, az „öregfiúk” már gyalút, fűrészt, fúrót használnak.

Mienk a Nautílus kupa

Gulyás László tanár a flotilla parancsnoka néhány éve még „vizes” úttörőként húzta az evezőt, így a múlt emlékeiből jelesre tudott felelni:

— Minden nyáron szerveztünk túrát, legalább nyolc-tíz kilométereset. Jól szerepeltünk a „vizes” találkozókon. Trófeát hoztunk Zánkáról, mienk a ráckevei Kék Szalag, a Nautilus Kupa és „kiérdemeltük” a helybeli lakosok feljelentését is.

— No, csak nem csendháborításért?

— Nem, veszélyeztetés miatt... Az történt ugyanis, hogy az elején, amikor még nem ismerték a szokásainkat, néhány szülő észrevette, hogy sorra beleborogatjuk a gyerekeket a vízbe... Ma már ők is tudják: a „vizes” úttörő legelső kötelessége, hogy megtanuljon kiúszni, ha baj van.

A fiatal tanár közben parancsokat osztogatott: „Állítsátok bakra a nagy őrsit! Kezdjétek el a csiszolását, Mészáros Karcsiék lássanak hozzá a törött borda cseréjéhez!”

Minden vasárnap összejön a csapat. Ez ugyanolyan sport, mint a többi. Állandó erőnlétre, szívósságra és jelentős elméleti felkészültségre van szüksége mindenkinek. Tisztában kell lenniük a hajózási szabályzattal, vagyis a vízi KRESZ-szel, a táborozás és a vízi élet szabályaival.

A festés, lakkozás kisebb zajjal jár, így hát „kihallgathattam” a gyerekek beszélgetését.

— Szárazföldön utaztunk Győrbe — mondta Kácser Zoltán —, onnan csurogtunk haza. Szépen kipakoltunk hajót, sátrat, evezőt, de egy igen fontos kelléket a teherautón felejtettünk. Még az volt a szerencse, hogy a „vizek városában” tudtak segíteni rajtunk, és elveszett evezővilláink helyett kölcsönvillákkal evezhettünk haza. Pedig egyvalaki a vil-

Gondos karbantartással évekig megóvható a hajótestek faanyaga

lákért is felelős volt! Igaz? — tette fel a kérdést, s a bűnösre kacagva mutogattak a többiek.

Úszott a sátor is

A tornateremben kemény edzés folyt, mert a karizmokra komoly szerep vár az elkövetkezendő hetekben, hónapokban. Az evezős nem képzelhető el hajócipelés, sátorverés, favágás, anyagszállítás, és a főzés tudománya nélkül! Az első langyos szellő már vízre csalja a flotillát s mire észbe kapna az ember, már itt a nagy túrák — a vízi táborozások ideje.

Kéri Jóska és Répás Feri még csak hatodikos, de mindketten táborviselt emberként meséltek:

— A sátorverést nem elég megtanulni — kezdte sóhajtva Jóska, a többiek óriási kacagása közben. — Szóval, az sem mindegy ám, hogy hová verjük le a sátrat. Az úgy volt, hogy alaposan megizzadtunk a vihar előtti fülledt melegben, mire a táborhelyig eveztünk. Az esőnek már lógott a lába, gyorsan kellett tábort vernünk. Mi is sátrat vertünk az első jónak látszó tisztáson, s mire bepakoltunk, kitört az égiháború. A matracokon kuporogtunk, amikor láttuk, hogy az egyik matrac vége emelkedni kezdett, aztán emelkedett már a sátor fenékvászna is. Libegett az egész berendezés, mert a sátrat a dombokról leömlő víz útjába vertük, és alattunk dübörgött át az ár.

Mesélő mindig akad, hiszen az emlékezés könnyíti a nehéz munka, a szárazföldi élet perceit. De közeleg a nyár, a csendes vízparti esték, a tábortűzi tréfák, a nagy evező-túrák ideje.

Lékmentes, jó hajózást, „vizes" úttörők!

Gebri Antal

Fotó: Wagner Margit

Érem, oklevél a vitrinekben, szép emlékek a szívünkben.

A két súlyzó helyettesíti az evezőt. Markold, fordulj, lendítsd, evezz, evezz!

A flottillának saját csónakháza, saját felszerelése van. A nehezebb javításokban szakemberek segítenek

A hajót a bakon megfordítani szinte játék. Bezzeg, amikor vízre kell vinni...!

FEDŐNEVE:

A továbbtanulási lapot kitöltöttük, elküldtük . . . Kicsit jó lenne „ráhajtani" a tanulásra, nem ártana még egy-két jó osztályzat. De, hát mit csináljon az ember . . .? Olyan jó fantáziálni! Még az sem baj, hogy VILL belelát a gondolatokba.

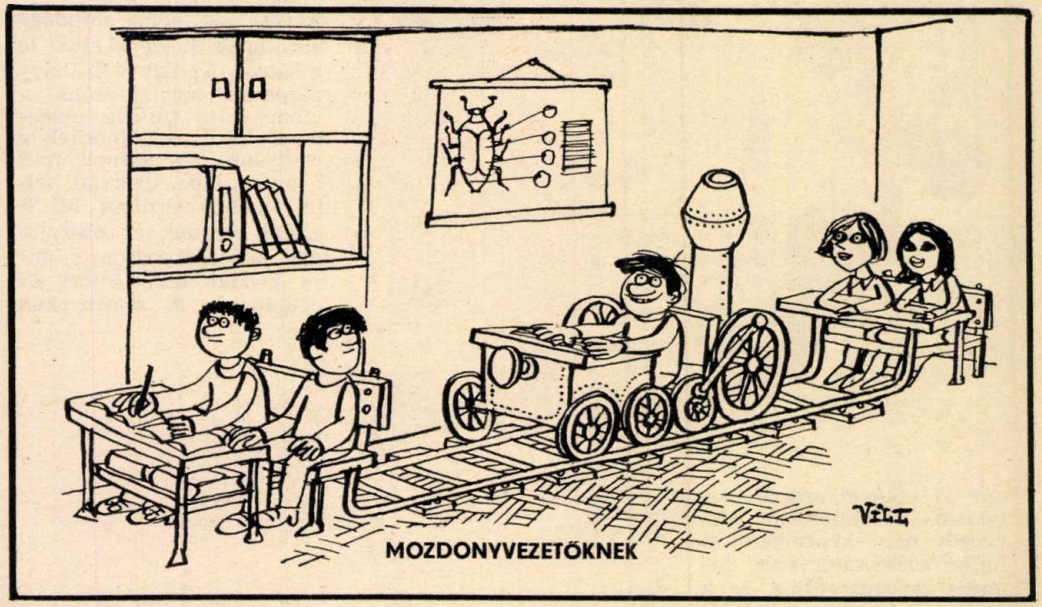

MOZDONYVEZETŐKNEK

HAJÓSOKNAK

KERTÉSZEKNEK

ASZTALOSOKNAK

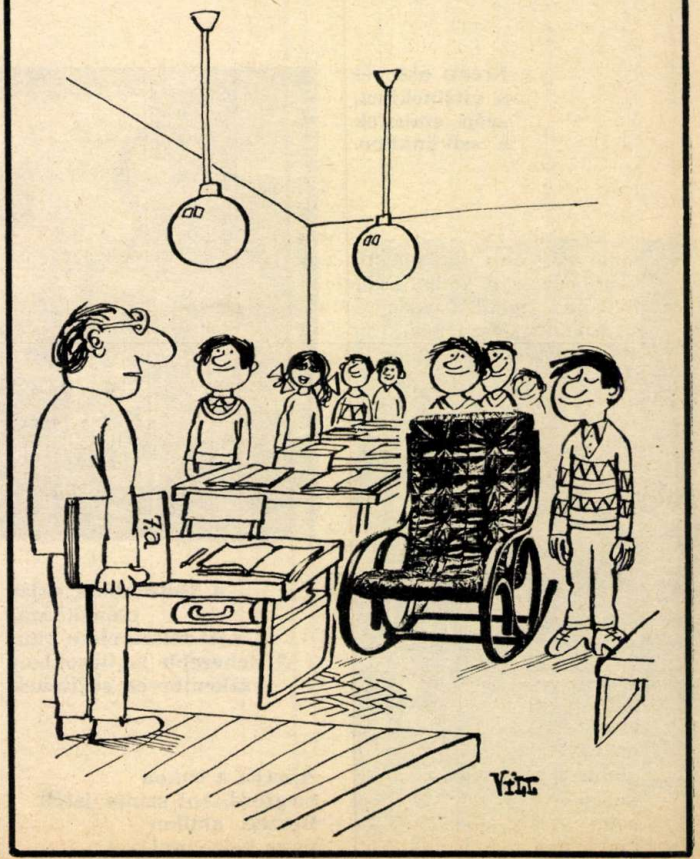

VILL

Tíz esztendeje már, hogy a Pajtásban mindannyiunkat megnevettet, elgondolkodtat Földes Vilmos szellemesen csipkelődő karikatúráival. Ki is valójában ez a régi jó ismerősünk – VILL „fedőnévvel", – aki például az órák alatt született legrejtettebb gondolatainkat is képes kitalálni, s ráadásul még le is rajzolja?

– Egyedüli gyerek voltam a családban, így én a testvéreket az iskolában és az úttörőházban találtam meg. Modelleztem, báboztam, „színészkedtem", zenekarban játszottam, mindenfélét sportoltam, és rajzoltam a szakkörben. Ez utóbbi elég jól ment, mert mint szépen író-rajzoló diákot először az őrsi-, majd a rajnapló vezetésével bíztak meg. Minden diákcsínyben benne voltam. Például egyszer a fehér ingem alá dugtam a szomszéd fájáról csórt meggyet. Volt nevetés, amikor egyszer csak elkezdett „vérezni" a hasam . . .

– Mikor kezdett komolyan rajzolni?

– Későn, érettségi után az esztergomi városi szakkörben, majd két évig Budapesten egy képzőművészeti körben, valamint főiskolai tanulmányaim alatt. Üzemi lapunkban jelent meg az első karikatúrám, ami csak a főnökömnek nem tetszett: török basának rajzoltam, aki korbáccsal a kezében hajtja a gépek mellett ülőket.

– Tizenhárom évig szemüvegkeretet tervezett a Granvisusban. Tavaly ősz óta a piliscsévi általános iskolában felesége kollégájaként, mint rajztanár dolgozik. Ez a munka milyen segítséget ad a karikatúrákhoz?

– A gyerekek, szinte valamennyi megnyilvánulásukkal ötletet adnak, amit már csak le kell fordítanom a humor nyelvére. Más szóval, eléjük tartom a görbe tükrömet. Kati lányom hatodikos, rengeteg jópofa történetet mesél, amire szintén kipattan valami a fejemből.

REPÜLŐSÖKNEK

– És Vili?

– Ötéves, és sokat rajzol. Néha papír helyett a bútorszövetre . . .

– Milyen ember legyen, aki karikaturistának készül?

– Legyen érdeklődő! Mindenről eszébe kell hogy jusson valami, amivel másokat meg tud nevettetni. A fantáziája szabadon csapongjon. Sosem fogy majd ki az ötletekből! Gyakorlásképpen olvasmányai történetét fejben írja tovább, vagy rajzoljon illusztrációkat a könyveihez – a karikaturista módszerével.

– Már az idei pályaválasztás után vagyunk. Mi a véleménye diákjai elképzeléseiről? Rajzban felelhet . . .

Mátételki András

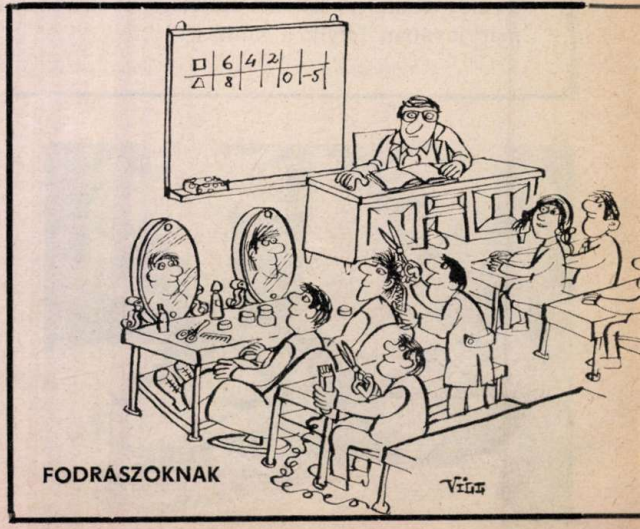

FODRÁSZOKNAK

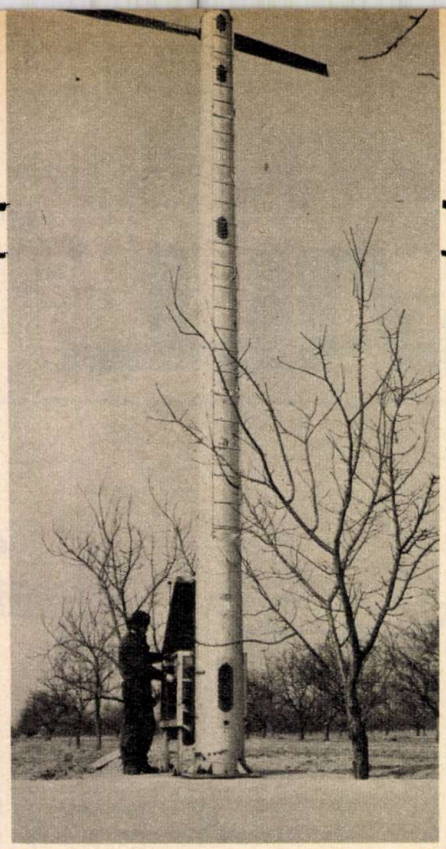

SZÉLKAVARÓ

Az utóbbi években a Bács-Kiskun megyei kajszibaracktermést nagy mértékben csökkentették a tavaszi talajmenti fagyok. Az idén – az országban elsőként – a Kiskunhalasi Állami Gazdaságban új védekezési módszert próbálnak ki. A csaknem harminc méter magas berendezés egy szélkavaró gép, amelynek négy méteres légcsavarja hat-nyolc hektárnyi ültetvényen képes összekeverni a meleg és a fagypont alatti levegőrétegeket. A körben forgó légcsavart kétszázharminc lóerős motor hajtja, és beindítására a gyümölcsösben elhelyezett hőmérsékletjelző műszerek adnak utasítást.

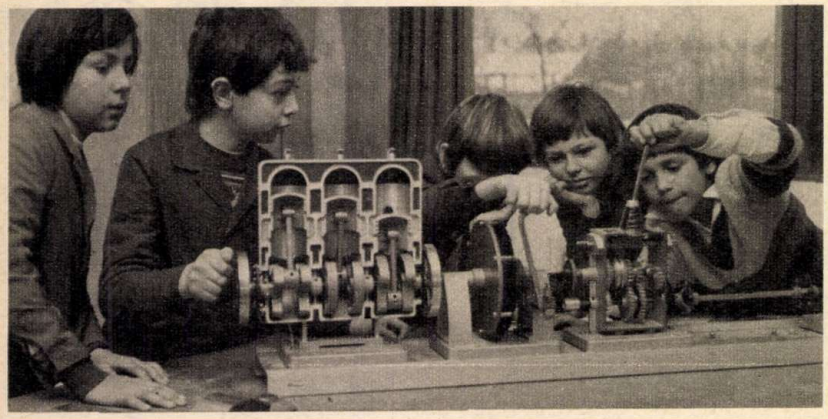

KORSZERŰ „BIRODALOM"

Nagyatádon mintegy negyvenmillió forintos költséggel új, tizenhat tantermes általános iskolát építettek. A korszerűen felszerelt tantermekben már javában folyik a tanítás.

ÚJ DIVATTOPOGÓ

Házilag is könnyen elkészíthető az újfajta nyári szandál. Egy darab fa, sok szög, kevés zsineg és vastag talp (annak, aki hordja) szükséges hozzá mindössze. S hogy ne csússzon, a hüvelykujjak közé egy-egy százas szöget is verjünk a talpba!

Fakírok előnyben!

IZOM-LECKÉZTETÉS

ZSIBONGÓ

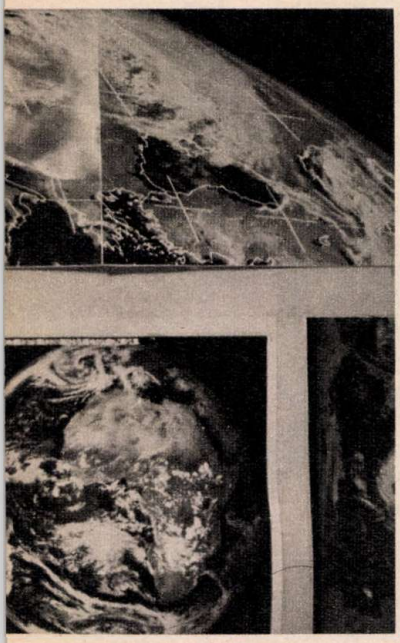

FENTRŐL ILYEN A FÖLD

Néhány érdekes felvétel 36 000 km magasságból, melyeket a Meteosat 1. meteorológiai mesterséges hold készített. A műhold mindig a Föld azonos pontján, a Guineai öböl felett készíti felvételét. Adatait a Központi Légkörfizikai Intézetben veszik.

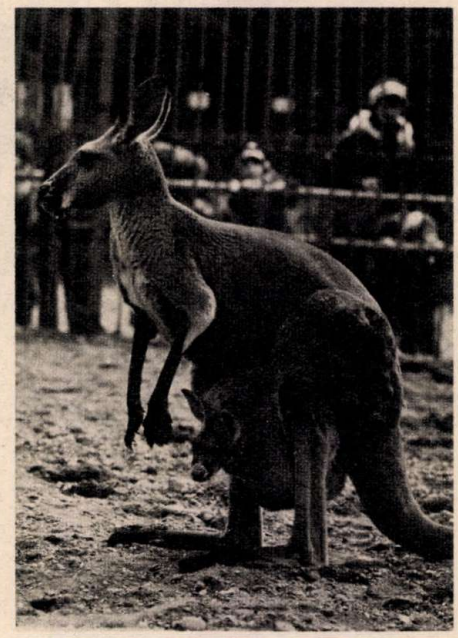

FIÚ VAGY LÁNY?

A közelmúltban új jövevénnyel gyarapodott a Budapesti Állatkert vörös, óriás kenguru családja. A kis kenguru nemrég volt héthónapos, de csak a napokban szánta rá magát, hogy kidugja fejét anyja erszényéből. A várt esemény még nem elégítette ki teljesen a szakembereket, mivel amíg nem hagyja el „búvóhelyét", addig nem tudják megállapítani, hogy fiú-e, vagy lány.

Vajon melyik lány nem ismeri az ugróiskolát, ezt a nagyon egyszerű és szórakoztató ügyességi játékot? A négy egyes és két páros négyzetből álló „pálya" végigszökdelése első pillanatra könnyűnek tűnik, de ha valaki fél órán át játszik rajta, biztosan elfárad. Az egy és két lábon való szökdelések, a fordulatok, a célbadobás, majd az eldobott tárgy felvétele kitűnően fejleszti a lábizmokat és az ügyességet. Bárhol játszható, ahol fel tudjátok rajzolni a vonalakat.

Érdekes módon a legtöbb gyerek csak a mezőnyben szeret focizni. A kapus posztot a legkisebbre, vagy a legügyetlenebbre bízza a csapatkapitány. Pedig mennyi érdekesség, izgalom vár a „portásokra!" A csapat egyik kulcsemberének számít, tőle függ a kapu biztonsága. Kiből lehet jó kapus? „Amatőr" szinten mindenki elsajátíthatja a kapustudományt, aki sokat gyakorolja a labdafogást és a lövések hárítását. Az első edzéseken a fal is jó partner lehet. Az a lényeg, hogy a visszapattanó labdát mindig biztosan fogjátok és gyors legyen a helyzetkedő mozgásotok. Később már beállhattok a kapuba és jöhetnek a lövések. A kapusra a jó reflexek, a bátorság és az ügyesség jellemző.

XVIII. NEMZETKÖZI ISKOLAKUPA

Már hagyománnyá vált, hogy évenként megrendezik a Nemzetközi Iskola Kupa kerékpáros versenyt. Az idén Anglia vállalta a házigazda szerepét. A XVIII. nemzetközi verseny egyéni és csapatversenyét május 19—23-ig rendezik. Természetesen a magyar úttörők is készülnek a nagy viadalra, hiszen eddig jól szerepeltek a nemzetközi tornákon.

Az iskolai alapversenyekről csak az juthat tovább a kerületi döntőbe, aki a kerékpárosok részére kiadott teszt vizsgalapon a legkevesebb hibapontot éri el, és sikeresen végrehajtja az előírt ügyességi gyakorlatokat, összetett feladatokat.

Képünk a XXI. kerületi gyerekek versenyén készült.

A HÉT VICCE

Pisti kevesli a csokit, s már vagy fél órája sír.

Egyszer csak abbahagyja.

— Végre, befejezted? — kérdi a bátyja.

— Nem, csak pihenek... — feleli Pisti.

BUNYÓVAL KEZDŐDÖTT

Egy pillanatra megállt a hídon. Nézte a lustán nyújtózó uszályokat. Nagy fekete testük mögött nád és bokor ringatózott. Az ő megszokott tanyája. Zoli felkapta a fejét, szimatolt egy kicsit, aztán hirtelen nekiiramodott. A csali ott volt a helyén, bot, damil, horog is a fűzvesszők között...

Sokáig nem volt kapás. Talán egy óra is eltelt, mire egy tenyérnyi sügér fickándozott a nylonzacskóban. A fiú egészen elgémberedett már a nagy vá-

rakozásban, amikor megjelent az „igazi". Egy harcsa. Legalább másfél kilós volt. Alig hitt a szemének. Harcsát igazán régen fogott. És ezzel a horoggal?! Valóságos csoda. Egészen beleizzadt az ügyeskedésbe, mire a vergődő, csuszamló „bajuszost" szárazra tette. Még jó, hogy hozott tornazsákot. Hogy ficánkol majd a zsákban! — gondolta, és nyerítve nevetett hozzá, de ahogy felkapta a fejét, meglepődött.

A „tanyától" már nem is olyan messze bandukoló, tereferélő társaság közeledett. Zoli a fűzbokrok fedezékébe rejtőzve figyelt tovább. Kisbenkőt az első pillanatban felfedezte. Kláriné, azaz Kisbenkő az osztályfőnök most is olyan vidáman, beszélgetve jött a gyerekekkel, mintha nem is az osztályfőnökük, hanem a nővérük lett volna. Ide nézzetek! Harcsát fogtam! Ezt csináljátok utánam! — szerette volna kiáltani, de valami riadt dac visszafogta. — Pont itt kellett ezeknek is letelepedni! — gondolta egy kis lelkiismeret-furdalással, hiszen a pecázás miatt elmulasztotta az osztálytalálkozót. Szellő ha lebbent, tisztán hozta a szót. Á, persze, a környezetvédelem, Kisbenkő kedvenc témája. Lám, a hebrencs Elvira most is fűt-fát összebeszél. „Színjeles" a duma, heveskedett Zoli magában. Amikor a rózsákat ültettük a parkban Kisbenkő ásott, meg metszett velem együtt, te meg kisanyám akkor is a vajas-lekváros kenyered majszoltad! — Zoli megvetően legyintett, és még mélyebbre húzódott.

A bajuszos zsákmány csapkodott, vitustáncba kezdett a pikkelyes is. Volt gondja elég. Aztán mintha a saját nevét hallotta volna. Takács Feri beszélt. Zoli nem értette tisztán a szavakat, inkább csak a mondatok zenéjéből érezte, hogy Ferit megint elragadta a hév, csaknem színpadiasan hadonászott a kezeivel, mintha a dobogón tartana védőszónoklatot. Utána sokan felzúdultak. Mérges darázs-szavak röpködtek, csak itt-ott rebbent egy-egy csitító szó, mint zümmögő „szitakötő". A „bujdosó" a fülét hegyezte. Valóban róla beszéltek osztálytársai:

— Igaza van Ferinek. Nemcsak a fákat, a bokrokat és a madarakat kell védeni! A környezetünkhöz tartozik Zoli is. Verekszik, csavarog. De miért? Ismeritek őt? Megismertétek, mielőtt ítélkeztetek? Tudjátok azt is hol él, hogyan él? — Kisbenkő, az osztályfőnök hangja most is dallamosan csengett. Zolit elfogta a szégyen. Nem akart könnyezni. Hirtelen dac szállta meg. Szeretett volna elfutni, vagy kiáltani legalább. Ne akarjanak rajta segíteni! Nem kér semmit senkitől. Vele ugyan ne foglalkozzanak!

Végre, útnak eredtek. Zoli is összeszedelőzködött. Egyszerre volt dacos és szomorú. Madár se rebbent a Sugovica közelében, amikor sebbel-lobbal befordult a köves útra, a kenyérbolt felé. Váratlanul a rohanó Takáccsal találta szemközt magát. Próbáltak kitérni, de csak félsikerrel. A tornazsák a halakkal a földön vonaglott, és Zolinak több se kellett.

— Mit jössz nekem?! Az öregapádon segíts. te nagy szónok! — felkiáltással a kamasznak ugrott... A híres verekedő kemény ellenfélre talált. Néhány percen belül mindketten tépetten, zihálva meredtek egymásra. Zoli háttal a falhoz szorítva, amikor a sarkon csikorogva fékezett egy kis „papírjaguár".

A Trabant néhány méterrel előbbre gördült. Egyenruhás férfi ugrott ki a kocsiból.

— Ti mit csináltok itt? — kérdezte inkább csodálkozva, mint dühösen.

— Semmit, apa! — felelte Feri, miközben elengedte Zoli kezét. — Véletlen egymásnak rohantunk.

— Úgy, szóval véletlen. Nem ez a fiú a barátod, akit éppen mára akartál meghívni? — kérdezte a férfi.

— De igen, apa, csakhogy...

— Jó, jó! Nem kell mentegetőzni. Azt úgy is látom, hogy nem a diplomáciai szabályok szerint történt a meghívás. Sebaj. Kérem! Tessék beszállni!

A felszólítás erélyes volt, de nem barátságtalan. Zolit egy pillanatra a menekülés vágya fogta el, de úgy érezte, hogy mégsem futhat el...

Az asztal terítve volt, és látszott, a többiek számára egészen természetes, hogy a rövid, zavart bemutatkozáson túlesve, ő is velük ebédel. Zolinak túlságosan szűk volt a torka, még jó, hogy beszélnie nem kellett. Különben is, őrület az egész — gondolta. — Miért hívták ide?

Ebéd közben felismerte a férfit. Ő volt az, aki apát egymás után kétszer hazahozta. Máskor is látta már, csak azt nem tudta, hogy éppen osztálytársának, Ferinek az apja. Szűkölve várta a kérdést: „Iszik még az apád?" — Hányszor hallotta már másoktól! Hát miért nem futhat el? Miért kell neki mindig szégyenkezni?

Az ebéd nem tartott sokáig. Egyszer csak a tátott szájú garázs előtt álltak. A férfi Zoli vállán nyugtatta a kezét, aztán hirtelen szembefordult vele:

— Hallottam, ügyes horgász vagy! Bunyózni is szeretsz? — kérdezte. A fiú úgy látta, mintha kacsintott volna hozzá. Feri apja választ sem várva folytatta:

— Látod azt a tömött zsákot? A gerendáról lóg le. Azon gyakorolhattok. A sarokban vannak a bokszkesztyűk. Ferié. A te kezedre is illik. Amíg a kocsit letörlöm, Feri majd a többit is megmutatja! — Mint akinek nincs több mondanivalója, a kocsihoz fordult.

Feri buzgón mutogatta a súlyzókat, a nyújtónak kinevezett vasrudat és az egész garázst. Aztán a kesztyűket is kipróbálták... Nemsokára Feri apja is benézett:

— Pakolás, indítás legények! — A harcsát egy gyerekfürösztő kádból, a másik halat fél vödör friss vízből halászták elő, és már porzottak is Zoliék felé a zötyögős úton. Feri, meg az apja ki se szálltak. Kurta szevasz, szevasz, jó napot volt a búcsú.

Zoli csak akkor csodálkozott, amikor másnap reggel — az utolsó tanítási napok egyike volt ez — tanítás előtt a „trabcsi" újra megjelent... Az ebéd aznap a napköziben volt, és utána az utat Feriékig már gyalog tették meg...

Sokszor kopogtak még a macskakövek a szűk kis utcán, ahogy együtt lépdeltek hazafelé az iskolából. Edzés után Feri mindig házáig kísérte Zolit. Később az úttörő-olimpiákon is együtt indultak. Évek múltán pedig együtt iratkoztak be a középiskolába...

*

Ott a Sugovica partján, azon a Zoli számára emlékezetes hídon hallottam ezt a történetet F. Zoltán határőr tizedestől. Zoli, az az Zoltán soha nem fogja elfelejteni, hogy mit jelentett neki a gyermekkori barátság, vagy ahogy ő mondta: az úttörőévek, Kisbenkő, Takács Feri és a srácok.

Orbán József

ADJ EGY PUSZIT!

Hogy mi minden történik a világon e témában, arról bizonyára sokat láttatok, hallottatok már. Hogy ki és mik váltanak még ezen kívül egymással cvikipuszit – nos, lássunk erről néhány fényképet!

Ne hidd, hogy megártott nekem a tavasz, csak nézegesd a képeket, s rájössz, hogy van ilyen! Hiszen a fotók bizonyítanak!?

Vagdalta:
F. G. J.

„Itatós" puszik tevéeknél. Ha már víz nincs: adj egy puszit!

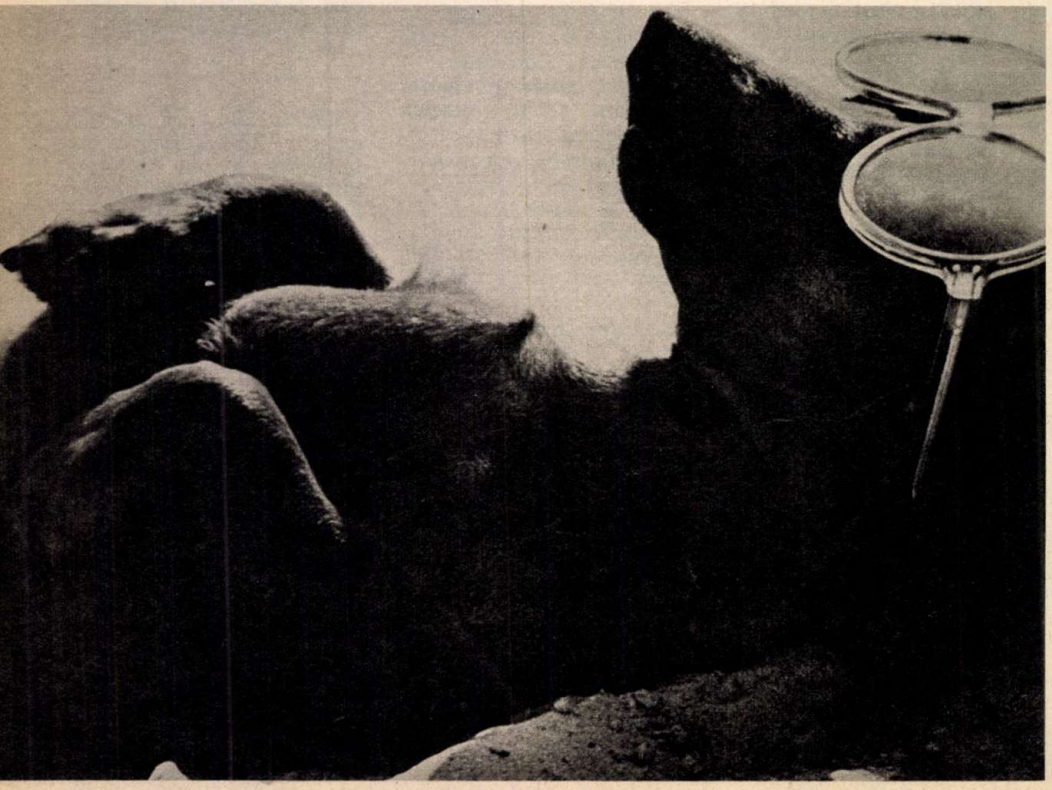

Ez a maszk sok mindentől véd. Mindenesetre csókolj meg, ha tudsz!

A napsugarak cirógatják, csókolgatják. De a „szemét" nem hagyja!

VILÁGHÍRŰ KEZDŐK

Németh Angéla – olimpiai arany gerellyel, és Eckschmidt Sándor – olimpiai bronz kalapáccsal, legújabb „dobása": mókás jelenet idomított kutyákkal

A cirkuszok világában teljesen ismeretlen arcok vonulnak körbe, és mégis... vonulásukat dübörgő taps kíséri. Pedig a magyar közönség látott már egyet-mást ebből a világból, hiszen a Fővárosi Nagycirkusz porondján a földkerekség valamenynyi számottevő társulata megfordult már. És különös módon az „újoncokból" is sugárzik a magabiztosság, a megilletődöttség legcsekélyebb jele nélkül integetnek, mint akik megszokták az ünneplést.

Hát persze, hogy megszokták!

Hiszen a Fővárosi Nagycirkusz és a Magyar Televízió ünnepi műsorában olyan szereplők léptek fel, akik a közelmúltban mutatták be lélegzetelállító világszámaikat. Igaz, hogy öltözékük akkor jóval visszafogottabb, egyszerűbb volt, mutatványaikat viszont olykor-olykor tízmillió magyar figyelte torokszorító izgalommal, a józan ész határait feszegető reménykedéssel.

És bár a produkció nem sikerült mindig kifogástalanra, a medencék, a birkózószőnyegek, a súlyemelőtermek, a tornacsarnokok, a vívópástok, a focipályák környékén még ma is áhítatos tisztelettel emlegeti a közönség dr. Kárpáti György, a Konrád-fivérek, dr. Hegedűs Csaba, Tóth István, Medvenczky Krisztina, Müller Katalin, Schmitt Pál, Kulcsár Győző, Szűcs Lajos, dr. Páncsics Miklós, Wichmann Tamás, Túróczy Judit, Németh Angéla és a többiek nevét.

Most idejöttek, hogy szép és vidám áprilisi ünnepünket még szebbé és még vidámabbá tegyék. És bár a produkcióba esetleg imitt-amott megint apróbb hiba csúszott, de azért most is szívesen tapsoltunk mai és egykori bajnokainknak. Mert a jelszó semmit sem változott:

— Hajrá magyarok!...

Cser Gábor

Fotó: Wágner Margit

dr. Kárpáti György a vízilabdázás mágusa úgy tűnik – szárazon is tud egy-két trükköt...!

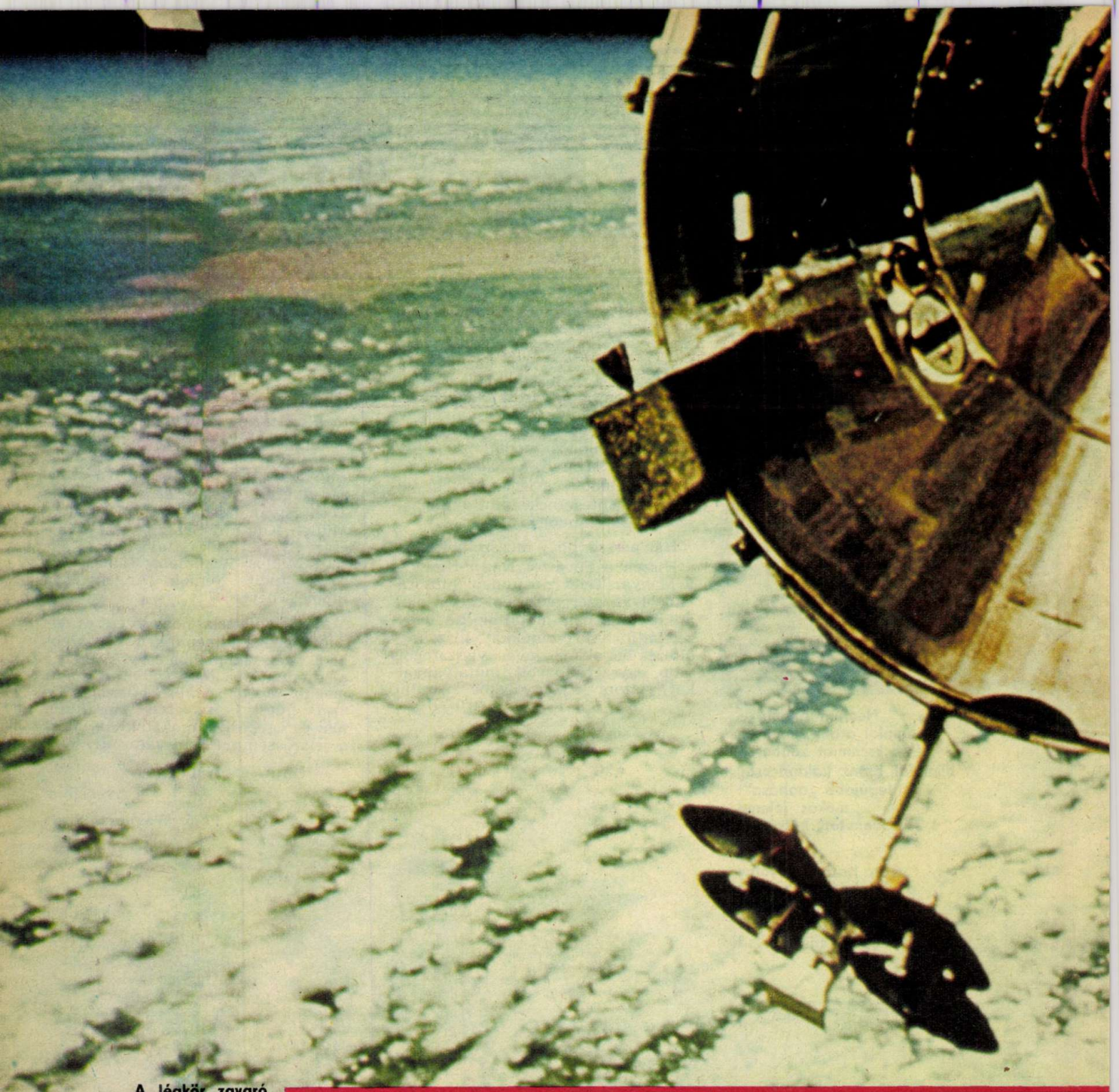

A légkör zavaró hatásán kívül sokkal jobban tanulmányozható a naptevékenység, amely befolyásolja az időjárást, és egyrészt a növényzet révén, másrészt simogató sugaraival közvetlenül is biztosítja számunkra az élethez szükséges energiát

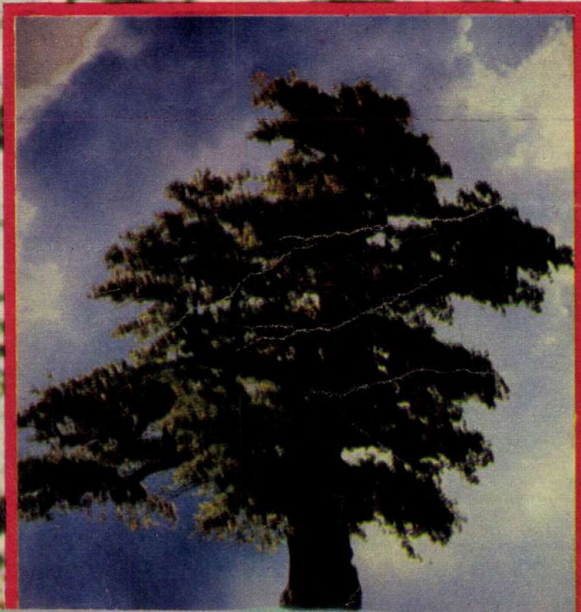

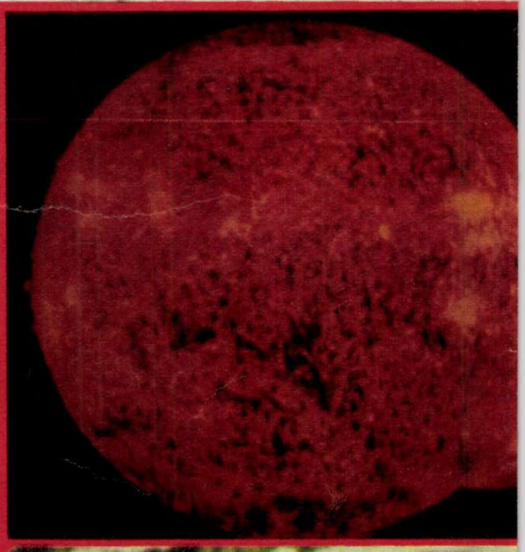

A RAKONCÁTLAN NAP

Annak ellenére, hogy Napunk mind tömegében, mind fényességében, mind pedig helyzetét tekintve meglehetősen átlagos csillagnak számít a Tejútrendszer mintegy 150 milliárd csillaga között, mindenképpen megérdemli, hogy tisztelettel és elismeréssel tekintsünk rá. Nélküle ugyanis — ha egyáltalán létezne — Földünk dermedt, halott bolygóként száguldana valahol a végtelen űrben. Mert nemcsak az élet számára megfelelő hőmérsékletet biztosítja, hanem az ugyancsak elengedhetetlen táplálékot is, amelyet a növények állítanak elő szén-dioxidból és vízből, felhasználva ehhez központi csillagunk sugarainak energiáját.

A PAPRIKÁSCSIRKE REGÉNYE

A növények tehát olyan szervezeteknek tekinthetők, amelyek mintegy elraktározzák a Nap energiáját az állatok és az ember számára is. Az étkezés kellemes szokását gyakorolva tulajdonképpen a Nap — számunkra a növények és az állatok által megfelelően átalakított — erejét fogyasztjuk.

Gondoljuk csak végig nagy vonalakban, hogyan is keletkezik például a tejfeles paprikás csirke? Könnyű belátni, hogy ehhez a pompás eledelhez elsősorban csirkére van szükség. Na jó, de miből lesz a csirke? Az egyszerűség kedvéért kerüljük ki most a „mi volt előbb, a tyúk, vagy a tojás?" kérdésének zsákutcáját, és mondjuk ki, hogy a csirke kukoricából lesz. Az ám, de miből lesz a kukorica? Természetesen kukoricából, amely napfényből, vízből és szén-dioxidból készít olyan szerves anyagokat, amelyekből felépíti önmagát. Röviden megemlíthetjük, hogy a hidrogénnél bonyolultabb elemeket és vegyületeket — tehát a széndioxidot és a vizet, különösen folyékony állapotban — szintén a Napnak köszönhetjük.

Na és a tejfel? — kérdezhetik az ínyencek. Nos, a tejfellel ugyanez a helyzet. Kell hozzá tej, a tejhez tehén, a tehénhez ta-

Kisérleti lakóház a francia Pireneusokban. A parabola tükörfal által „csapdába ejtett" napsugarak szolgáltatják a fűtést és az elektromos energiát

karmány, a takarmányhoz pedig ismét csak — napfény!

Az ételt persze meg is kell főzni. És mivel főzzük meg az ételt? Természetesen a Nap energiájával. Mert a szén is, a fa is, a kőolaj is élő szervezetekből keletkezett az évmilliárdok során, az élő szervezetek pedig... de hát ezt már tudjuk. Hogy létezik vízi energiából nyert elektromos energia is, amellyel főzni lehet? Persze hogy létezik, de végső soron ez is a Napból származik. Hiszen a folyók amelyekre a vízi erőművek épülnek, a víz természetes körforgásának fontos láncszemei. Ehhez a körforgáshoz pedig — párolgás, lecsapódás, patakok, folyók, tengerek, párolgás — szintén a Nap biztosítja az energiát.

MITŐL „ERŐS" A NAP?

Ha egyszerűen akarunk fogalmazni, akkor azt mondhatjuk: azért, mert *nagy*. Az égitestek ugyanis — mai tudásunk szerint — úgy keletkeztek, hogy a megfelelő sűrűségű hidrogénfelhők saját gravitációs terük hatására elkezdtek zsugorodni, összenyomódni. Mármost annyit a hatodikos fizikából is tudunk, hogy az egyre kisebb térfogatba kényszerített gáz hőmérséklete egyre emelkedik. Az összehúzódás mértéke ebben az esetben kizárólag a gravitációs tér erősségétől, azaz a gázfelhő tömegétől függött. Amennyiben ez nem haladta meg a mi Napunk tömegének 0,1 részét, úgy az összehúzódott gázgömb belseje meglehetősen „hűvös" maradt... legalábbis nem érte el a 11 millió Kelvin-fokot. Nagyjából így keletkeztek az egyszerű bolygók, amelyek lassan kihűltek, megszilárdultak. Ennél nagyobb tömeg esetén viszont sokkal „fényesebb" jövő várt az égitestekre. A gravitáció által összepréselt anyag hőmérséklete túllépte a kritikus 11 millió Kelvin-fokos határt, és megkezdődött a hidrogénatomok héliummá történő egyesülése, azaz óriási mennyiségű atomenergia szabadult fel természetes módon. Az égitest „kigyúlt", és csillaggá változott!...

Ilyen gigászi atomerőmű lényegében a mi Napunk is, amely hozzávetőlegesen 5 milliárd éve bocsájtja a Föld rendelkezésére az energiáját — ingyen! Ennek az állandó sugárzásnak a hatására — amely életet, növényzetet, állatvilágot, társadalmakat hozott létre, és tart fenn ma is — a Nap minden másodpercben 4 millió tonnával lesz soványabb!... Azért nem kell megijedni. A Nap egész tömegéhez képest ez olyan elenyésző mennyiség, hogy még ilyen tempóban „fogyókúrázva" is csak súlyának körülbelül 0,7%-át veszítette el fennállásának 5 milliárd esztendeje alatt...

Központi csillagunktól való függőségünk tehát aligha lehetne ennél tökéletesebb. De... a tökéletes függőség olykor-olykor a kiszolgáltatottsággal egyenlő. És a Földről szelídnek és aranyosnak tűnő napsugár voltaképp — maga az örvénylő pokol!...

„POKOL" AZ ÉGBOLTON

Azt, hogy az úgynevezett napfoltok léteznek, már a XVIII. században felfedezték, de semmi különösebb jelentőséget nem tulajdonítottak az ügynek. Sőt Hershel, a neves angol csillagász — alig 150 évvel ezelőtt! — még idillikus magyarázatot is talált az érdekes jelenségre. Úgy vélte, hogy a Nap is lakott bolygó, és lakói ezeken a foltokon keresztül pillantanak ki az űrbe, mint valami ablakon keresztül. És most kapaszkodjunk meg: ezt a nézetet a „mérföldkő", a modern fizika atyja, maga Isaac Newton is osztotta! Pedig hát... Éltető csillagunk belsejében 20 millió Kelvin-fok hőmérsékleten fortyog az anyag, és amíg a legkülső napkoronában sem csökken a hőmérséklet 6000 K-fok alá. Méghogy élet! Úgy tűnne el egész bolygónk, mint apró szénpor a lobogó tűzben.

Szerencsére tisztes távolban — mintegy 150 millió km-re — vagyunk tüzes szomszédunktól, ám a naptevékenység így is érezteti hatását. Zavarokat idéz elő bolygónk mágneses terében, megváltoztatja a légkör elektromos jelenségeit. Ezzel döntő mértékben hat például az időjárásra és a hírközlésre, a rádiózásra, amely számtalan egyéb baj forrása lehet. Gondoljunk csak a közlekedés biztonságára, a mezőgazdaságra, a pusztító hurrikánokra, és — nem utolsósorban — az ember idegrendszerére, sőt egészségére.

Az idei esztendő különösen érdekes — vagy inkább veszélyes? — ebből a szempontból, lévén ez az esztendő a Nap „legrakoncátlanabb" éve. Ha ezt az évet „kihúzzuk" valahogy, utána már könnyebb lesz, mert a Nap 11 évenként egyszer kerül ilyen féktelen hangulatba.

Mindezt azért jó tudni, mert ha például vidám strandolás közben jéges szakad a nyakadba váratlanul, vagy otthon az öcskös egy kalapáccsal játékosan összetöri a legjobb kazettádat, nem kapsz dührohamot, hanem megértően bólintasz:

— Hja, a napfoltok!...

Cser Gábor

KEDVES ISMERŐSÖK

A HÁROM ANGYAL

Az elmúlt szilveszter estéjén láthattuk először a magyar televízió képernyőjén Jillt, Sabrinát és Kellyt.

A hármas női főszerepre épített krimisorozat hősei mindnyájan az Egyesült Államokban születtek. Jill (Farrah Fawcett-Majors) tizennyolc évesen művészettörténetet tanult az austini egyetemen. A legszebb tíz egyetemista lány versenyén felfigyeltek rá és Hollywoodba került. Gyönyörű fogsora mint valami fogpasztareklám, szőke haja szinte oroszlánsörény. Milliók irigylik érte és még többen csodálják.

Sabrina (Kate Jackson) Mississippiben, az egyetemen színművészetet és rendezést tanult. Apró kis színházi- és tévészerepek után az igazi sikert a Charlie angyalai filmsorozat hozta meg.

Kelly (Jaclyn Smith) texasi lány, aki négy évig Houstonban, majd New Yorkban, az Amerikai Balett Intézetben tanult. A kemény munka – no meg a nyugati sztárok felfuttatásához és csillogásához szükséges reklám – meghozta eredményét. Felfigyeltek rá, s ő lett a „harmadik".

Mindhárman boldog házasságban élnek, s mindhármuk férje színész. Ám ha végigmennek az utcán, még a „gyengébbik" nem képviselői sem a férjek, hanem az „angyalok" után fordulnak meg. Ez persze érthető. A kék szemű Farrah, a szürke szemű Jaclyn és a barna szemű Kate sikerüket – szépségükön kívül – a fordulatos, izgalmas filmsorozatnak köszönhetik.

(A Bravo nyomán: F. G. J.)

A királyné fehér volt, mint a fal. Hátradőlt a trónusán, nehogy elájuljon. A teremben elszörnyűlködés morajlott halkan.

— Ezzel elvégeztem a hatalmas padisah megbízását, s várom a kegyelmes választ.

— Délután három órakor megadjuk — felelte György barát a királyné helyett. — Őfelsége a császár meglesz a mi válaszunkkal elégedve.

Délután négy órakor fel volt öltöztetve a kis királyfi. Az udvaron aranyozott hintó várta, hogy leszálljon vele az óbudai völgybe, ahol sátorozott a török tábor.

A királyné azonban még az utolsó percekben sem akarta elbocsátani a gyermekét. A fejét a két kezébe fogta és sírt.

— Nektek nincsen gyermeketek! — nyögdécselte. — Neked sincs György barát, Podmaniczkynak sincs, Petrovichnak sincsen. Nem tudjátok, mi az: a tigris barlangjába bocsátani egy kisdedet. Ki tudja, visszatérhet-e onnan? Török Bálint! Nem szabad elhagynod engem! Rád bízom a gyermekemet! Te magad is apa vagy: tudod, hogy mi az, amikor a szülői szív reszket a gyermekéért. Úgy őrizd őt, mintha a magadé volna!

És mikor ezt mondta: Nem szabad elhagynod engem, megfeledkezett minden méltóságáról és térdre omlott a szőnyegen Török Bálint előtt.

Kezét könyörgően nyújtotta feléje.

Ez a jelenet mindenkit megrendített.

— Az Isten szerelmére, felség — kapott hozzá György barát. S fölemelte a királynét a földről.

— Felséges asszonyom — mondotta mély megindulással Török Bálint —, elkísérem a kisdedet. És esküszöm, hogy ha csak egy haja szála is meggörbül, akkor a kardom a szultán vérében fürdik meg máma.

LÁTOGATÁS A SZULTÁNNÁL

A szultán a sátora előtt állt. Az arca ki volt pirosítva, mint mindenkor. Mosolyogva bólintott, mikor György barát kiemelte a kocsiból a kék szemű kövér kis gyermeket.

Beléptek a sátorba.

Az ura mögött Gergely is belépett. Kellemes hűvösség és rózsaillat érzett odabent. A táborszag, amely a forróságban szinte kábító volt, oda már nem hatolt be. Az ajtónálló a kíséret többi tagját visszatartotta.

A szultán sarkig érő cseresznyeszínű selyemkaftánba volt öltözve. A kaftánt a derekán fehér zsinór tartotta össze, de a kaftán olyan lenge patyolatselyemből volt, hogy a karja idomai áttetszettek rajta. És azoktól a sovány karoktól reszketett akkor Európa!

A szultán odabent a kezébe vette a gyermeket, és tetszéssel nézte. A gyermek nevetett, és belemarkolt a szakállába. A szultán mosolyogva csókolta meg a gyermeket.

A főurak megkönnyebbülten lélegzettek. Hiszen ez nem a vérengző Szolimán! Ez egy jólelkű családapa! A tekintete tiszta, mosolygása baráti. Íme, a gyermek a turbánon ragyogó gyémántcsillagért nyúlászkodik. Odaadja neki.

— Nesze, játssz ál vele. Látszik, hogy királynak születtél.

Bálint is érti, Gergely is érti a szavait.

A szultán hátratekint a fiaira:

— Csókoljátok meg a kis magyar királyt! — és a két szultánfi megcsókolja. Mosolyog rá mind a kettő. A gyerek is visszanevet.

— Elfogadjátok-e testvéreteknek? — kérdi a szultán.

— Hogyne — feleli Szelim —, hiszen ez a gyerek olyan kedves, mintha Sztambulban született volna.

Gergely körülszemlélődik a sátorban. Micsoda kéklő pompája a selyemnek! A földön is vastag, virágos kék szőnyegek. A sátor falán kerek üvegtelen ablakok. Az egyiken át a Margitszigetre láthat a szultán. Lent a sátor fala mellett vastag ülővánkosok hevernek.

A szultán visszaadta a királyfit a dajkának, és tovább is gyönyörködve nézte, orcáját veregette, kenderszőke haját simogatta.

— Milyen szép, milyen egészséges! — mondogatta. — Örülök, hogy láttam őt. Vigyétek vissza a királynénak, és mondjátok meg, hogy atyja leszek apja helyett, és hogy az én kardom őrködik rajta és az országán mindenkoron.

A szultán meggyszínvörös selyemerszényt vont elő a zsebéből, és kegyes mozdulattal a dajka kezébe csúsztatta.

Aztán még egyszer megcsókolta a gyermeket. Nyájasan integetett neki.

Jel volt ez arra, hogy a szultán teljesítettnek nyilvánítja kívánságát, és hogy mehetnek.

Valamennyien boldogan lélegzettek fel. A dajka szinte futva vitte kifelé a gyermeket.

Kiléptek a sátorból.

A pasák nagy nyájasan karon fogták a főurakat.

— Szultánunk őfelségének vendégei vagytok ma estére: velünk vacsoráztok.

— Kísérd vissza a királyfit! — szólt hátra Gergelynek Török Bálint.

S egy pasa karján eltűnt a sátorban.

A nap már akkor leáldozott a budai hegyek mögött, és az égről a felhők tüze világított alá.

A kis királyfi megint a hintóba került. Jobb kezével pát intett a pasának és a magyar főuraknak, aztán az aranyos hintó megindult vissza a katonák két sora között, fel a budai várba.

A menetben elöl mozgolódás és zúgás keletkezett. Értelmetlen kiáltások hallatszottak, paripák hánykolódtak. A nyakak, mintha megmeredtek volna: mindenki a várra bámult.

Az új tanterv szerint már a harmadikosok is megismerkedhetnek a magyar történelemmel. Tankönyvükbe viszont még nem kerültek bele a megfelelő olvasmányok. Mi segítünk: a szerkesztőség meg te, akinek van harmadikos testvére, barátja, szomszédja, kisdobos őrse... Add át nekik rendszeresen a KIS TÖRTÉNELEM című alatt megjelenő írásokat. Kérésünk – úttörőmegbizatás.

ODA BUDA!

Akkor nézett fel Gergely is.

Hát lám, ott leng a budai kapun három nagy lófarkas zászló. A templomokon, a tornyokon is. A kapuban pedig alabárdos török őrség turbánozik a magyar helyén.

— Elveszett Buda! — üvölti egy kísérteti hang.

S tőle, mint az átszálló széltől az erdő, megborzong a magyar sokaság.

Senki se felel. Az arcok sápadtak. És a némaságot még inkább átdermeszti egy müezzin éneke, aki a Boldogasszony temploma tornyáról messze szálló hangon kezdi:

— Allu akbár... Assadu anna la iláha ill Allah...

— Hogyan történt ez a gazság? — kérdezte Gergely.

Fürjes vállat vont:

— Ravaszul. Pogány furfanggal. Míg mi a kis királlyal lent jártunk a táborban, a janicsárság beszállingózott a kapun, mintha csupán az épületek érdekelnék őket. Csak lézengtek, bámultak. De egyre többen. Mikor már minden utca megtelt velök, egy kürtszóra előrántották a fegyverüket, és mindenkit bekergettek a házakba.

Másnap délelőtt ismét megjelent Ali aga a királynénál. És így szólt:

— A kegyelmes padisah jónak látja, hogy török katonaság oltalma alá rendelje Buda várát, amíg a fiad föl nem nevelkedik. A gyermek nem védheti meg Budát a németek ellen. A kegyelmes padisah meg nem járhat minduntalan ide két-három hónapi távolságból. Addig az ideig vonuljatok meg Erdélyben, felséges asszonyom. Az ottani ezüst- és aranybányák, meg sóbányák jövedelme úgyis a tiétek.

(Részlet Gárdonyi Géza Egri csillagok c. könyvéből)

Kis történelem

GYERE HOZZÁNK!

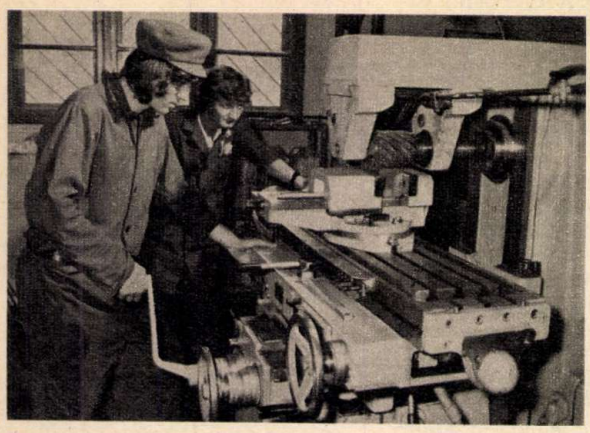

Ne hamarkodd el döntésedet, válassz egyéniségednek legmegfelelőbb életpályát.

A pályaválasztási döntésnek rendkívül fontos tényezője a különböző szakmákról, foglalkozásokról szerzett közvetlen tapasztalat. Amelynek megszerzéséhez a

BUDAPESTI KÖZLEKEDÉSI VÁLLALAT

szaktanácsadással és a sok-sok szakmunka közvetlen bemutatásával segítséget nyújt a képességednek, a kedvednek megfelelő szakma kiválasztásában.

A vállalat korszerű tanműhelyeiben képzett szakoktatók segítségével a következő szakmák megtanulására van lehetőség:

1. ÁLTALÁNOS ISKOLAI VÉGZETTSÉGGEL:

közúti villamosjármű-szerelő,
vasúti járműszerelő,
épületvillamossági szerelő,
villamoshálózat szerelő,
központifűtés-szerelő,
anyagmozgatógép-szerelő,
felvonószerelő,
erősáramú berendezés szerelő,
esztergályos,
géplakatos,
vas- és fémszerkezeti lakatos,
kőműves,
ács-állványozó,
vasbetonkészítő,
villamosgép-szerelő.

A felsorolt szakmákban kollégiumi elhelyezést biztosítunk. Az autószerelő szakmára csak fővárosi fiatalok jelentkezését várjuk.

2. KÖZÉPISKOLAI VÉGZETTSÉGGEL:

autóvillamossági szerelő,
elektronikai műszerész,
irányítástechnikai műszerész.

Ezekben a szakmákban kollégiumi elhelyezést biztosítani nem tudunk, a képzési idő 2 év. Felvételi vizsga nincs.

A BKV tanulói részére már a tanév kezdésekor bérmentes utazási igazolványt, társadalmi ösztöndíjat (havonta 250–500 Ft), két öltöny munkaruhát, napi 3,– Ft-ért ebédet és ezen kívül sportolási, üdülési, kulturális lehetőségek bő választékát biztosítja.

JELENTKEZZ ..A BKV szakmunkásképző osztályán, ha valamelyik szakma megtetszett. Levél útján is lehet jelentkezni,

CÍMÜNK:
BKV szakmunkásképző osztály
Budapest, Bartók Béla út 133. 1115.

PÁLYAVÁLASZTÓ FIATALOK!

Tudjátok-e, hogy a szép színes varró- és kézimunkacérna előállításához jó minőségű fonalra van szükség?

A fonás az emberiség egyik legősibb mestersége. Ma már azonban a fonalat nem rokkán, hanem szakmunkások modern, nagy teljesítményű gépeken, korszerű üzemben állítják elő.

Általános iskolát végzett lányokat 3 év alatt FONÓ szakmára képezünk ki, fiúkat pedig textil- és ruházatiipari gépkezelő szakmára.

Három nap elméleti oktatás az iskolában, három nap gyakorlati a **PFV ÚJPESTI CÉRNAGYÁRÁBAN.**

Figyelmedbe ajánljuk a következőket:

PFV. ÚJPESTI CÉRNAGYÁR
személyzeti és oktatási osztály,
Budapest, Váci út 91.
1044

- **A tanulmányi eredménytől függően a tanulóbér 350–560,– Ft.**
- **Az ösztöndíj: 500,– Ft.**
- **Ingyenes kollégiumi elhelyezés (lakás és háromszori étkezés!);**
- **tankönyvek, tanszerek;**
- **munkaköpeny, iskolaköpeny;**
- **diákbérlet;**
- **hazautazásnál évente 6 alkalommal 50% utazási kedvezmény.**

Szakmunkásvizsga után jó kereseti lehetőséggel alkalmazunk.

Korszerű, új leányotthonunkban szállásról is gondoskodunk. A továbbtanulást segítjük és ösztönözzük.

Kérjük, hogy továbbtanulási lapjaitokat a gyár címére küldjétek.